RAJNA
UDIJSKA
CA

PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENSKEGA NARODA ZA TRŽAŠKO OZEMLJE

Leto IX. - Štev. 138 (2448) — Poštnina plačana v gotovini / Spedizione in abbon. post. 1. gr. — TRST, četrtek 11. junija 1953 — Cena 20 lir

PO NASEM MNENJU, KI SMO GA ZASTOPALI NA PARISKI MIROVNI KONFERENCI, POMENI «ETNICNA LINIJA» LINIJO, KI DELI ETNICNO KOMPAKTNA OZEMLJA. TA LINIJA SE DA NAJTI, IN SICER TAM NEKJE PRI SOČI.

(Iz predavanja dr. A. Beblerja v Kopru)

VLADNA KOALICIJA NI DOSEGLA POTREBNE ABSOLUTNE VEČINE

DE GASPERIJEV VEČINSKI ZAKON SPODLETEL!

Vladni center je za poslansko zbornico dobil po podatkih notranjega ministrstva 75.000 glasov premalo - De Gasperi izraža razočaranje nad neuspehom svojih satelitov

KAJ SEDAJ?

(Od našega dopisnika)

RIM, 10. — *Na prvi mah bi se reklo, da so se italijanske volitve končale v splošno zadovoljstvo. Vsi časopisi tako vladni kot opozicijski, senzacionalno poudarjajo v posebnih izdajah zmago svoje stranke. Zdi se, kot da so vsi zmagali kot da so vsi v največji meri zadovoljni. Ker pa je jasno, da brez zadovoljnih le ne gre, se mnogim zdi, da spdajo med te prav stranke vladnega bloka. Te stranke lahko sicer nadomestijo svoje križe in težave z velikimi naslovi s katerimi razglašajo svojo zmago ker jim je volilni zakon omogočil, da z manj glasovi dobijo vendar več mandatov.*

Toda veliki naslovi kljub temu ne morejo skriti, da se ni posrečilo tisto, kar je sredinski blok hotel in upal doseči. Vladni center je zbral 57.000 glasov manj kot opozicija. Zlata meja 50 odst. ni bila dosežena in po vodi je šla večinska nagrada 170 poslanskih mest, s katerimi so štiri sredinske stranke upale, da bodo spremenile parlament v lastno hišo. Namesto tega ima sredinski blok negotovo in zaskrbljenost vzbujajočo večino, ki znaša samo 16 glasov v skupščini in 13 glasov v senatu. To pa nikakor ne zadostuje za mirno spanje.

Še hujše: sredinske stranke so utrpele resno nazadovanje v primerjavi z zadnjimi parlamentarnimi volitvami leta 1948. Čeprav se je število volivcev povečalo za skoraj 3 milijone, so demokristjani zgubili v primerjavi z letom 1948 kar 1,850.000 glasov, njihovi zavezniki pa približno 1,100.000 glasov. Leva opozicija je na splošno pridobila približno 2 milijona glasov, desna pa približno prav toliko. V klopeh novega parlamenta bo sedelo 66 sredinskih poslancev manj kot doslej, medtem ko se bodo prostori za poslance opozicije morali razširiti za 84 sedežev. Vsekakor te spremembe v parlamentarnih klopeh za vladni blok niso ravno razveseljive.

Nekaj elementov je, ki so vplivali na te spremembe: prvič so se demokristjani preveč javno identificirali z vatikansko cerkvijo, tako da velik del laičnih demokratov zaradi tega ni glasoval za center; drugič: v petih letih se demokristjanski vladi ni posrečilo odstraniti gospodarskih težav in brezposelnosti, s čimer se je okoristila opozicija, in končno, politika vzbujanja strahu pred fašizmom in kominformizmom ni, kot vse kaže, mnogo vplivala na volivce. To ne pomeni, da se volivci ne boje sovjetske in fašistične diktature. Zdi se le da se obenem boje tudi vatikanske diktature, ki je v Italiji najbližja. Zato so izbrali rešitev, ki nikomur ne dovoljuje, da bi se okoriščal s krepko in nesporno oblastjo.

Državljani se bodo zdaj za nekaj dni oddahnili. Potem pa bo prišlo novo vprašanje: kakšna bo nova vlada? Demokristjanski blok bi jo s položajem, ki ga je dosegel v parlamentu, lahko sestavil. Edino vprašanje je, kaj bi lahko napravila ta vlada, sestavljena iz heterogenih strank, ki so se združile samo za volitve, pa so tudi med volivno kampanjo včasih prišle v odkrita nasprotja. Po neuspehu, kot so te volitve, bi se nasprotja lahko razširila in ogrozila parlamentarno večino.

V tem primeru bi ostale demokristjanom samo dve poti. nennijevci ali monarhisti?

Koalicija z Nennijem, ki bi prinesla solidno večino, bi zahtevala temeljito spremembo zunanje politike demokristjanov, prekinitev raznih zvez, ki so se že tako zapletle v mrežo politike vladne stranke, da bi brez njih skoraj prenehala biti to, kar je. Torej, malo verjetno!

Koalicija z monarhisti bi odbila socialdemokrate, republikance in del liberalcev. Kljub temu bi vlada še vedno imela večino v parlamentu. Zdi se pa, da ne za dolgo: paktiranje z desnico, konkretno z monarhisti, bi vznemirilo demokristjansko levico. To pa bi se utegnilo končati z razcepom. To je tem nevarneje, ker bi bilo dovolj, da demokristjane zapusti 40 poslancev, pa bi morali prvenstvo namočnejše stranke prepustiti kominformistom.

Obe rešitvi skrivata torej mnogo nevarnosti. Če se jih želijo izogniti. ostane demokristjanom samo okrepitev socialističnega bloka. Krepiti pa bi ga mogli s pritegnitvijo onih, ki stvarno teže k zmanjšanju vpliva cerkve na politiko in k uveljavljanju socialne zakonodaje. S tem bi politična koncepcija vladne stranke očitno doživela poraz. Ali ga bo znala pretrpeti? To je vprašanje, od katerega je odvisna bodoča italijanska vlada. Vprašanja, ki smo jih prikazali, kalijo tudi po koncu volitev italijanskim državljanom mirno spanje. Mirnega spanja pa so, zdi se, tako zelo potrebni.

B. F.

ZAČASNI DOKONČNI REZULTATI VOLITEV V ZBORNICO:

SREDINSKA SKUPINA	
DC	10.859.554
PSDI	1.223.870
PLI	815.681
PRI	437.899
SVP	122.810
PS	22.224
	13.487.038

OPOZICIJA	
KPI	6.122.638
PSI	3.440.222
Un. soc. ind.	225.410
Unità popolare	171.177
All. dem. naz.	120.555
PNM	1.856.661
MSI	1.580.395
ostali	60.774
opozicija	13.577.832
Veljavnih glasov	27.089.184

RAZDELITEV MANDATOV:	
DC	261
PSDI	19
PLI	14
PRI	5
SVP	3
KPI	143
PSI	75
PNM	40
MSI	29

(Od našega dopisnika)

RIM, 10. — Danes predpoldne ob 11. uri (!) je predstavnik notranjega ministrstva končno le sporočil, da se «volilni zakon ni sprožil», kar je z drugimi besedami pomenilo, da vladna koalicija ni dosegla pri volitvah v poslansko zbornico potrebne absolutne večine glasov. Potem je sledilo nekaj nasprotujočih si številk in zatrjevanje, da je center kljub temu dosegel absolutno večino poslanskih mest, kar D'Hontov sistem razdeljevanja mandatov vsekakor omogoča. Končna slika je ta, da ima vladna koalicija po podatkih notranjega ministrstva (glede katerih pa opozicija izraža resne sume) 57.000 glasov premalo, da pa bo imela v zbornici 308 poslance, opozicija pa 287.

Izjavam predstavnika notranjega ministrstva, ki jih je kasneje ponovil podtajnik Tupini, je sledila tolažba v obliki zatrdila, da je 1,300.000 glasovnic spornih in da torej ni izključeno, da bo mehanizem volilnega zakona le začel delovati. Ker pa ima glede spornih glasovnic zadnjo besedo posebna parlamentarna komisija in ker je bilo pregledovanje spornih glasovnic z volitev leta 1948 končano menda šele lani, se zdi to zatrdilo bolj kot poskus, da se prepreči preveliko malodušje v vladi naklonjenem javnem mnenju, za katerega je bil že neuspeh volilnega zakona hud udarec. (In toliko neprespanih noči, prerekanja in celo pretepanja v parlamentu zaman!)

Volilni izidi v zbornico potrjujejo sliko, ki so jo dali že izidi v senat. Predvsem so potrdili veliki neuspeh manjših strank sredinske koalicije (razen južnotirolske nemške stranke), ki so morale spoznati, da nimajo od podrejanja demokristjanom prav nobene koristi. Na drugi strani so se okrepili desničarji, zlasti monarhisti. Kominformisti so močnejši kot leta 1948, toda približno enaki kot pri upravnih volitvah v letih 1951-52.

Glede objavljanja volilnih rezultatov je razkril zanimive podrobnosti komentar ki ga je opoldne oddajal italijanski radio in ki razkriva, da je imel Scelba že včeraj popoldne praktično vse rezultate na svoji mizi. Komentar je nadalje govoril o «dramatičnem dnevu», ko se je stalno spreminjal procent glasov vladnih strank, kakor so pač prihajala poročila; ta procent je znašal zgodaj popoldne samo 46 odst., nato se je dvignil na 47 odst. — nato pa se je to «dramatično» pripovedovanje italijanskega radia končalo in ni pojasnilo, kako je do danes opoldne procent le prilezel na skoraj 50 odst.

Demokristjani so kljub vsemu na svojem sedežu na «Piazza di Gesu» slavili volilni golaž; govoril je tudi De Gasperi, ki se je med drugim pritoževal nad južno Italijo, ki da je «veliko razočaranje». De Gasperi je danes dal tudi intervju rimskemu listu «Messaggero». Z izrazom lisice, ki govori o kislem grozdju, je De Gasperi menil, da volilni rezultati dokazujejo, da volilni zakon ni bil nobena prevara, temveč da je hotel samo nuditi priliko manjšim sredinskim strankam, da se okrepijo, «tega pa volivci na žalost niso v zaželeni meri izkoristili»; sicer pa da on vztraja pri svoji «politiki centra».

A. P.

Komentar «Borbe»

BEOGRAD, 10. — Volitve v Italiji so pokazale, ugotavlja današnja «Borba», da je večina volivcev bolj cenila «argumente» opozicije. To dejstvo je torej pomembnejše, ker je znano, da je tudi Vatikan zahteval od volivcev, naj glasujejo za De Gasperija. Vse to dokazuje, da so na volitve v prvi vrsti vplivale težke materialne razmere v Italiji. To je najbolj razvidno na italijanskem jugu, kjer je mnogo brezposelnih in kjer so volivci dali mnogo glasov monarhistom. «Kralj makaronov» — Lauro — je najbolj izkoristil nezadovoljstvo in slabi položaj delovnega ljudstva. Pokazalo se je, da je moč desnice rezultat brezizhodnosti iz siromaštva, v katero je zabredla Italija pod klerikalno vlado.

Volitve v Italiji so pokazale italijanski vladi, poudarja «Borba», da se volivci ne dajo preslepiti z zunanjepolitičnimi mahinacijami.

«Borba» ugotavlja nadalje, da se Slovenci v Italiji niso dali preslepiti niti z obljubami niti z grožnjami, temveč da so spregledali, da nobena stranka, ki je postavila svojo kandidaturo v goriški pokrajini ne zagotavlja boljšega življenja, in da so zato v velikem številu oddali prazne glasovnice ali pa jih nameno uničili.

Amerikanci vihajo nosove

WASHINGTON, 10. — V ameriški prestolnici danes niso skrivali razočaranja nar rezultatom italijanskih volitev.

V uradnih krogih pripominjajo, da so poročila ameriškega veleposlaništva iz Rima «s previdnim in pogojnim upanjem» zagovarjala De Gasperijeve upe, da bo dosegel absolutno večino.

Uradnih komentarjev ni bilo mogoče doseči, vendar se zdi, da so se tam kolikor toliko pomirili, ker sodijo, da bo tudi v primeru demokristjanske koalicije z monarhisti Italija ostala v atlantskem paktu.

Senator Robert Hendrickson je dejal, da je tudi kongres kriv volilne polomije, ker je «dajal finančno pomoč državam, kot je Italija, in se obenem oddaljeval od drugih držav». Sicer pa je Handrickson pripisal kongresu še eno krivdo za De Gasperijev neuspeh, namreč to, da je onemogočil večje priseljevanje Italijanov v ZDA.

Na splošno pa se v Washingtonu sprašujejo, kam so šle tri milijarde in pol dolarjev, ki so jih ZDA doslej dale Italiji.

* * *

PARIZ, 10. — Veliki pariški list «Le Monde» piše o italijanskih volitvah med drugim: «Še enkrat protikomunistični govori niso nič zalegli. Brezposelnost, negotova bodočnost in nezadovoljstvo delavskega razreda so imeli mnogo večjo težo kot rotenje vlade in neprikladna opozorila ameriške veleposlanice».

Izzivalni premik divizije "Folgore" na področje ob jugoslovanski meji

Pritisk na slovensko obmejno prebivalstvo in povezanost s Pacciardijevo izjavo o Trstu, ki da ga „lahko dobi čez noč"

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 10. — Po informacijah Jugopressa je bila italijanska divizija «Folgore» nedavno premeščena na obmejno področje z Jugoslavijo. Na tem področju je že od prej tudi divizija «Mantova», ki je usmerjena proti Jugoslaviji. S pošiljanjem divizije «Folgore» na jugoslovansko mejo, opravičujejo italijanski odgovorni krogi s «splošno strateško koncepcijo obrambe Evrope». Ti krogi trdijo, da je treba dobro zavarovati to področje, «ki je brez naravne obrambe».

Jugoslovanski politični krogi niso pripravljeni verjeti, da gre za «splošno strateško koncepcijo». Italije s te strani nihče neposredno ne ogroža, da bi morala to področje še posebej zavarovati, poudarjajo v Beogradu. V zvezi s tem poudarjajo, da močna Jugoslavija in njena armada jamčita za varnost Italije, ker je Jugoslavija in ne Italija izpostavljena neposredni nevarnosti.

V zvezi s tem opozarjajo v Beogradu tudi na nedavne govore najvišjih vojaških in državnih funkcionarjev Italije v volilni kampanji. V teh govorih je bilo mnogo pozivov na ponovno zasužnjenje jugoslovanskega ozemlja. Prav tako niso v Beogradu pozabili na nedavno Pacciardijevo izjavo, da «Italija lahko čez noč zavzame Trst».

Pošiljanje čet v obmejne kraje Jugoslavije ima po soglasnem prepričanju jugoslovanskih krogov za cilj edinole izvrševanje pritiska na prebivalstvo slovenske narodnosti, ki živi vzdolž jugoslovansko-italijanske meje. To prebivalstvo izraža svoje nezadovoljstvo zaradi raznih ukrepov, ki jih podvzemajo italijanske oblasti, da bi zadušile še tisto malo svobode jugoslovanskega življa v Italiji.

Neobjavljeno pismo polk. Apisa Aleksandru

Danes je bil na obnovljenem solunskem procesu končan dokazni postopek. Med drugim so pred sodiščem prečitali brzojavki, ki sta jih izmenjala tedanji ministrski predsednik Nikola Pašič in notranji minister Ljubomir Jovanovič, ter pismo polkovnika Dimitrijeviča regentu Aleksandru, v katerem pojasnjuje, zakaj se zavzema za obtoženega Rada Malobabiča.

V pismu, ki ga na solunskem procesu niso prebrali in ki je bilo danes prvič objavljeno, pojasnjuje Apis regentu Aleksandru, da se zavzema za Malobabiča, ker je ta po njegovem nalogu organiziral sarajevski atentat. Apis je sodil, da bi se z odstranitvijo Franca Ferdinanda, ki je bil na čelu militaristične struje, ki je pripravljala napad na Srbijo, zmanjšala nevarnost avstro-ogrskega napada na Srbijo.

Iz okrožnice ki jo je poslal takratni predsednik vlade Nikola Pašič srbskim diplomatskim zastopnikom v inozemstvu v zvezi z Apisovo obsodbo, je razvidno, da je srbska vlada s smrtno obsodbo Apisa in ostalih dejansko izvršila zahtevo avstrijske vlade in avstrijskega sodišča v Sarajevu ki je zahtevalo smrtno kazen za organizatorje atentata na avstrijskega prestolonaslednika.

Pričakujejo, da bodo predstavniki javne obtožbe in branilci v svojih govorih še podrobneje razkrili pravo ozadje solunskega procesa in njegovih zvez z atentatom v Sarajevu.

B. B.

Avstrijski tisk zahteva končno osvoboditev Avstrije

DUNAJ, 10. — Novi sovjetski komisar na Dunaju Iličev je bil imenovan tudi za sovjetskega poslanika pri avstrijski vladi. To imenovanje je sporočil namestnik zunanjega ministra Gromiko avstrijskemu diplomatskemu predstavniku Gmoserju. Gromiko je izjavil da je hotela sovjetska vlada upoštevati avstrijsko željo, naj bi obe državi imenovali svojega poslanika in naj bi spremenili v poslaništvi diplomatski predstavništvi obeh držav.

Avstrijski zunanji minister Gruber je izjavil, da je imenovanje Iličeva za poslanika nov važen korak k normalizaciji avstrijsko-sovjetskih odnosov». «Avstrijska vlada — je dodal — ugodno pozdravlja ta ukrep ker pomeni prvi sklep ZSSR, ki ni enostavno olajšanje zasedbenega režima. Ta ukrep bo okrepil mednarodni juridični položaj Avstrije».

Medtem so sovjetske oblasti v Avstriji danes sporočile nove ukrepe, s katerimi se okupacijski režim omili. Na Dunaju in na Spodnjem Avstrijskem so vrnili avstrijskim lastnikom številna poslopja, šole, hotele in druge nepremičnine, ki so jih sovjetske oblasti zaplenile januarja 1945. Dalje so sovjetske oblasti sporočile, da bodo odslej tudi tujci lahko prekoračili demarkacijsko črto, ne da bi bili podvrženi kakemu nadzorstvu.

Optimistično razpoloženi listi menijo, da vsi ti ukrepi, zlasti pa imenovanje civilnega visokega komisarja izboljšujejo možnost za razgovore med štirimi visokimi komisarji, ker bo sedaj tudi sovjetski partner v zavezniškem svetu diplomat.

Vendar pa je ta splošen ugoden sprejem vseeno bolj ali manj le konvencionalen, kajti — kakor piše «Neues Oesterreich», kljub optimističnemu tolmačenju ruskih korakov, kakor tudi simptomom popuščanja napetosti med Vzhodom in Zahodom, ostane še vedno dejstvo, da je vprašanje končne osvoboditve Avstrije še nadalje nerešeno za nedoločen čas. Čeprav z iskreno radostjo sprejemamo vse to, piše «Neues Oesterreich», si vendar ne domišljujemo, da nam je s tem dana tudi svoboda. Avstrija sprejema na znanje vsako olajšanje zasedbenega režima. Vendar pa, pri narodu, ki je bil pred osmimi leti osvobojen zato da bi se v kakršni koli obliki še nadalje obdržala okupacija, ne gre za olajšanje zasedbe, temveč za končno osvoboditev.

Podobne skeptične pripombe je postavil v svojem uvodniku «Neue Wienertageszeitung». List ocenjuje te odloke moskovske vlade kot sestavni del njene nove «mirovne ofenzive», ki pomeni neko popuščanje napetosti v hladni vojni, ki pa še ni prinesla nikakih konkretnih rezultatov. V primeru Avstrije, piše list, bo ta mirovna ofenziva imela nekaj večji pomen šele takrat, ko se bo v bodočnosti pokazalo, da to ni samo navadna diplomatska gesta, temveč pot, po kateri bi se lahko prišlo do sporazuma o sklenitvi državne pogodbe.

Sovjetska nota turški vladi zaradi ožin

ANKARA, 10. — Iz dobro obveščenih virov v Ankari se je izvedelo, da je sovjetski poslanik v Ankari pred kratkim izročil turškemu zunanjemu ministrstvu noto, s katero sovjetska vlada sporoča, da umika vse svoje zahteve, ki jih je postavila leta 1945 glede vzhodnih vilajetov Kars. Ardahan in Artvin.

Iz istih virov se je izvedelo, da je sovjetska vlada baje sporočila, da namerava opustiti svoje zahteve do vojaških oporišč v ožinah in izraža željo, naj bi se začela pogajanja za revizijo konvencije o ožinah.

Podpis premirja na Koreji prve dni prihodnjega tedna?

Nehru ne jemlje resno Singmanrijevih izjav - Ameriška nota državam članicam nevtralne komisije - Švica bo sodelovala v repatriacijski komisiji Nehru poziva Zahod, naj upošteva težnje azijskih in afriških narodov

PANMUNJOM, 10. — Plenarna konferenca za premirje je nadaljevala danes zjutraj svoje delo. Po 23 minutah so bili sestanki odloženi za nedoločen čas, zato da zvezni častniki lahko rešijo razna tehnična vprašanja. Severnokorejski radio je danes javil, da bi moralo biti premirje sklenjeno v zelo kratkem času, kakor se zdi, da bo sporazum o sporni demarkacijski črti lahko dosežen brez težav. S tem v zvezi je neki predstavnik 8. armade izjavil, da se od zadnjega sporazuma v decembru 1951 črta, kjer poteka fronta, ni znatno menjala. Te spremembe ne presegajo nikjer enega kilometra.

Po mnenju opazovalcev bi utegnilo biti premirje podpisano prve dni prihodnjega tedna, če ne nastanejo medtem nepričakovane težkoče. Toda do sedaj se ne more še nič gotovega vedeti. Neki predstavnik Clarkovega glavnega štaba je zanikal govorice, da je vrhovni poveljnik združenega poveljstva zagrozil, da bodo ZDA ukinile vse dobave Južni Koreji, vštevši živila, če bodo južni Korejci nadaljevali boje po podpisu premirja. Dodal je, da gre za neutemeljeno vest, ki ni vredna komentarjev.

Medtem je južnokorejski poslanik v Washingtonu izjavil, da je zavezniško poveljstvo «v očeh Azije zgubilo korejsko vojno». Južnokorejska vlada pa je zanikala vsakršne uradne razgovore glede morebitnega potovanja Singmana Rija v Washington. V južnokorejskih uradnih krogih pa izjavljajo, da je še vedno dana možnost, da južnokorejska skupščina pripravi priporočilo, s katerim bi pozvala Singmana Rija, naj napravi poizkus, da zmaga njegova teza proti premirju, s tem da se osebno sestane z Eisenhowerjem. Vsekakor pa se tako poročilo še ne proučuje.

Singman Ri se je danes razgovarjal eno uro z načelnikom ameriškega glavnega štaba admiralom Radfordom. Izvedelo se je, da je Singman Ri zahteval, naj bi ZDA pred sklenitvijo premirja podpisale z Južno Korejo pogodbo o medsebojni varnosti.

Načelnik južnokorejskega glavnega štaba general Pajk Sun Jup je izjavil, da bo južnokorejska vojska osvobodila vse protikomunistične ujetnike, ki jih ima v svojih rokah, še preden bo komisija OZN prišla na Korejo, da prevzame nadzorstvo. General je dalje dejal, da bo poslušal ukaze Singmana Rija. Podpredsednik skupščine pa je izjavil, da bo jutri predložen skupščini načrt zakona, ki predlaga pogodbo za medsebojno obrambo s formoško vlado.

Kakor je danes sporočil predstavnik Bele hiše, ni Eisenhower še dobil odgovora na svojo poslanico Singmanu Riju. Predstavnik pa ni hotel komentirati sklepa švicarske vlade, da ne bo sodelovala v komisiji nevtralnih držav, dokler ne bo Južna Koreja odobrila načrta sporazuma o vojnih ujetnikih. Medtem je državni departma poslal vladam petih držav članic repatriacijske komisije note, s katerimi jih vprašuje, ali so pripravljene prevzeti svoje posle takoj ko bo ta komisija začela delovati. Note so bile izročene švicarskemu, egiptovskemu, poljskemu, češkoslovaškemu in indijskemu poslaništvu v Washingtonu. Do sedaj je na ameriško noto odgovorila samo Švica, Poljska pa je potrdila prejem note. Izvedelo se je, da washingtonska vlada posreduje pri švicarski vladi, da bi umaknila svoj sklep. Švicarski minister v Washingtonu pa je danes izročil ameriškemu podtajniku za zunanje zadeve noto, s katero švicarska vlada uradno sporoča svoje stališče, in sicer, da ni pripravljena sodelovati v repatriacijski komisiji, če ne bo južnokorejska vlada sprejela sporazuma o premirju. Državni departma je izrazil švicarskemu diplomatskemu predstavniku upanje, da bo švicarska vlada spremenila svoj sklep.

Načelnik švicarskega političnega departmaja Max Petitpierre pa je izjavil, da bi zvezni svet, zato da prepreči zavlačevanje sklenitve premirja in izvedbe dogovora o vojnih ujetnikih, utegnil tudi pristati na to, da Švica sodeluje v komisiji nevtralnih držav samo na podlagi zahteve zavezniškega poveljstva na eni strani ter poveljstva severnokorejskih in kitajskih sil na drugi strani.

Indijski ministrski predsednik Nehru je sporočil, da je njegova vlada pristala, da pošlje čete na Korejo v zvezi z izvajanjem sporazuma o ujetnikih. Ko so ga vprašali za mnenje glede stališča Južne Koreje, je Nehru odgovoril, da OZN nadzoruje položaj, in če bi se izkazalo drugače, bi morala Indija znova razmisliti o svojem sklepu. Nato je Nehru izjavil da bi bil zadovoljen sestati se z Maocetungom in Cuenlajem, toda spričo važne vloge, ki je poverjena Indiji v repatriacijski komisiji, bo potrebno proučiti, kdaj bo za to primeren trenutek, da se s takim sestankom ne škodi omenjeni vlogi. Končno je Nehru dejal, da bi po njegovem konferenca štirih lahko dala dobre rezultate. Izjavil je tudi, da ne misli vzeti preveč resno Singmanrijevih izjav proti prihodu tujih čet na Južno Korejo ki bi morale nadzorovati zamenjavo vojnih ujetnikov. Pripomnil je, da se Zahod ne zaveda popopolnoma revolucije ki je nastala v duhu azijskih in afriških narodov.

O Sueškem prekopu je Nehru izjavil, da bi moral biti dogovor o tem prekopu v skladu z egiptovsko suverenostjo in bi se morali o njem mirno sporazumeti. Dodal je, da Indija ni pripravljena sodelovati pri obrambi Srednjega vzhoda ali pri ustanovitvi kakršne koli druge baze v katerem koli delu sveta. Izrekel se je tudi za enotnost Nemčije.

Rezultati po okrožjih

Okrožje I. - Torino - Novara - Vercelli: PSDI 111.397 (2 sed.), KPI 354.945 (7), PLI 78.262 (1), UP 21.897 (—), PRI 6.979 (—), PSI 226.249 (4), PNM 73.193 (1), Un. Soc. Ind. 19.410 (—), MSI 43.962 (—), ADN 8.550 (—), DC 567.380 (11).

Okrožje II. - Cuneo - Alessandria - Asti: KPI 148.029 (3), PLI 49.087 (1), PSDI 67.173 (1), MSI 18.063 (—), PNM 63.247 (1), PSI 88.787 (2), Un. Pop. 6.560 (—), PRI 11.386 (—), Un. Soc. Ind. 11.947 (—), All. Dem Naz. 5.510 (—), DC 361.264 (8).

Okrožje III. - Genova - Imperia - La Spezia - Savona: KPI 268.597 (5), PSI 168.555 (3), DC 401.477 (8), PLI 26.812 (—), MSI 38.686 (—), PNM 28.571 (—), Par. sardo d.Az. 540 (—), PRI 19.945 (—), ADN 5.276 (—), Un. Soc. Ind 6.670 (—), UP 6.908 (—), PSDI 68.531 (1).

Okrožje IV. - Milano - Pavia: PSDI 128.104 (2), KPI 426.663 (8), PSI 350.635 (7), MSI 80.627 (1), Partito sardo d'Az. 532 (—), PRI 18.482 (—), All. Dem. Naz. 5.741 (—), Un. Soc. Ind. 18571 (—), PLI 51.462 (1), Un. Pop. 26.525 (—), PNM 86.169 (1), Part. Nett. It. 1.517 (—), DC 792.268 (16)

Okrožje V. - Como - Sondrio - Varese: PSI 143.373 (3), KPI 82.851 (2), PSDI 45.054 (1), PNM 32.831 (—), MSI 24.746 (—), PLI 15.573 (—), Un. Popolare 10.153 (—), PRI 4.854 (—), All. Dem. Naz. 2.607 (—), DC 379.693 (9).

Okrožje VI. - Brescia - Bergamo: KPI 103.573 (2), PSI 128.793 (3), PNM 24.121 (—), PLI 13.092 (—), MSI 32.466 (—), PSDI 40.094 (1) Un. Popolare 4.929 (—), PRI 4.067 (—), ADN 2.748 (—), Mov. Soc. Cristiano 1.467 (—), DC 512.540 (12).

Okrožje VII. - Mantova - Cremona: PSI 123.687 (3), KPI 115.831 (2), DC 196.839 (5), PSDI 26.398 (—), PRI 1.539 (—), MSI 16.260 (—), PLI 11.629 (—), PNM 7.049 (—), All. Dem. Naz. 1.280 (—), Un. Popolare 3.348 (—).

Okrožje VIII. - Trident - Bolzano: PSDI 24.728 (—), KPI 22.456 (—), DC 195.645 (5), PP. ST. 122.810 (3), Un. Coc. Ind. 5.897 (—), PNM 7.723 (—), PSI 29.927 (—), PRI 1.430 (—), MSI 16.700 (—), Centro Polit. Ital. 1.712 (—), PLI 3.411 (—), Un. Popolare 1.507 (—).

Okrožje IX. - Verona - Padova - Vicenza - Rovigo: DC 734.191 (17), KPI 189.022 (4), PSI 183.400 (4), USI 15.178 (—), PNM 34.205 (—), PRI 4.471 (—), MSI 45.325 (1), PSDI 60.434 (1), ADN 4.022 (—), PLI 48.439 (1), Un. Popolare 8.420 (—), Partito Radicale Soc. 1.671 (—).

Okrožje X. - Benetke - Treviso: PSI 126.264 (3), PRI 6.948 (—), MSI 28.834 (—), PLI 16.068 (—), PSDI 47.211 (1), DC 377.001 (10), KPI 110.797 (2), PNM 19.298 (—), Part. Radical Soc. 1.599 (—), UP 11.069 (—), ADN 3.795 (—).

Okrožje XI. - Videm - Belluno - Gorica: KPI 96.774 (2), MSI 39.011 (1), PSI 84.130 (2), PLI 9.828 (—), PRI 4.087 (—), Un. Popolare 13.513 (—), PSDI 56. 561 (1), DC 335.990 (9), PNM 20.490 (—), ADN 2.421.

Okrožje XII. - Bologna - Ferrara - Ravenna - Forlì: PSDI 83.816 (1), KPI 472.572 (10), MSI 38.641 (—), Un. Soc. Ind. 17.416 (—), All. Dem. Naz. 5.967 (—), PSI 177.451 (3), DC 343.232 (7), Un. Popolare 13.011 (—), Part. Sardo d'A. 415 (—), PNM 8.891 (—), PRI 77.979 (1), PLI 24.768 (—).

Okrožje XIII. - Parma - Modena - Piacenza - Reggio Emilia: PSDI 69.719 (1), KPI 356.938 (8), PSI 146.848 (3, MSI 24.377 (—), DC 345.361 (7), UN. SOC. INDIP. 6.354 (—), ALL. DEM. NAZ. 5.231 (—), UNITA' POPOLARE 8.309 (—), PNM 13.207 (—), PRI 4.534 (—), PLI 15.005 (—).

Okrožje XIV. - Firenze - Pistoia: KPI 280.098 (6), PSI 114.017 (2), ADN 2.151 (—), UP 8.871 (—), PRI 5.841 (—), PNM 6.260 (—), DC 266.492 (5), PSDI 35.943 (—), PLI 15.015 (—), MSI 29.708 (—), PART. NETTISTA ITALIANO 1.098 (—).

Okrožje XV. - Pisa - Livorno - Massa in Carrara: KPI 226.573 (5), DC 279. 482 (6), PSI 113.907 (2), PNM 16.554 (—), PRI 29.207 (—), MSI 37.645 (—), ADN 1.842 (—), PLI 9.479 (—), UP 5.385 (—), PSDI 24.538 (—), UN. SOC. IND. 5.827 (—).

Okrožje XVI. - Siena - Arezzo - Grosseto: KPI 206.176 (5), PLI 9.687 (—), DC 151.018 (3), MSI 22.597 (—), PSI 86.173 (2), PRI 14.687 (—), PNM 5.071 (—), UP 3.282 (—), ADN 1.339 (—), PSDI 17.214 (—).

Okrožje XVII. - Ancona - Pesaro - Macerata - Ascoli Piceno: PSI 133.361 (3), MSI 37.329 (—), PLI 15.337 (—), DC 336.362 (8), ADN 2.693 (—), KPI 186.922 (4), UP 5.193 (—), PRI 39.494 (—), Un Soc. Ind. 9.826 (—), PNM 8.101 (—), PSDI 35.140 (—).

Okrožje XVIII. - Perugia - Terni - Rieti: PSI 129.355 (3), KPI 152.845 (3), PNM 12.552 (—), PRI 17.887 (—), MSI 44.767 (1), Centro pol. Ital. 1.994 (—), DC 186.402 (4), Un. Soc Ind. 7.306 (—), PSDI 13.937 (—), PLI 11.745 (—), ADN 1.329 (—), UP 1.990 (—).

Okrožje XIX. - Rim Viterbo - Latina - Frosinone: KPI 426,228 (10), PSDI 58.312 (1), PRI 49.480 (1), Un. Pop. 9.310 (—), PNM 143.937 (3), MSI 207.462 (4), PSI 158.478 (3), UNDIP 1.976 (—), Un. Soc. Ind. 15.718 (—), Centro Pol. It 3.205, ADN 8.951 (—), PLI 57.419 (1), Mov. Soc. Cristiano 1.296 (—), Part. Nett. It. 1.692 (—), DC 671.587 (15).

Okrožje XX. L'Aquila - Pescara - Chieti - Teramo: KPI 148.910 (4), PNM 52.530 (1), PSI 67.240 (1), PRI 17.132 (—), PSDI 18.538 (—), Un. Soc Ind. 6.320 (—), PLI 18.636 (—), DC 280.624 (7), ADN 3.913 (—), MSI 62.897 (1).

Okrožje XXI. - Campobasso: KPI 28.209 (1), PRI 3.613 (—), MSI 14.691 (—), UNITA' POPOLARE 997 (—), PSI 10.729 (—), PNM 19.680 (—), UNIONE SOC. INDIP.TE 2.416 (—), PLI 30.092 (1), DC 94. 197 (3).

Okrožje XXII. - Napoli - Caserta: PSI 98.252 (2), ALLEANZA DEMOC. NAZ. 7. 949 (—), PLI 43.651 (1), PSDI 30.766 (—), MSI 100.849 (2), KPI 278.217 (7), PNM 293.108 (7), DC 482.552 (12), MOV. NAZ. IT. 1.250 (—), UNIONE SOC. IND. 9.415 (—), CENTRO POLIT. ITAL. 1.910 (—), PRI 9.109 (—), PART. MON. NAZ. D'ITALIA 7.896 (—).

Okrožje XXIII. - Benevento - Avellino - Salerno: KPI 145.777 (4), MSI 46.968 (1), DC 309.856 (8), UNIONE SOC. INDIP.TE 8.867 (—), PLI 36.773 (1), UNDIP 990 (—), PNM 183.959 (5), PRI 10.014 (—), PSI 50.742 (1), ADN 4.421 (—), PSDI 29.172 (—).

Okrožje XXIV. - Bari - Foggia: KPI 244.944 (6), UNIONE SOCIALISTA IND. 10.364 (—), PSDI 12.929 (—), PARTITO NAZIONALE MON. 151.974 (4), PARTITO DI UNIONE NAZ.LE 546 (—), PSI 90.104 (2), PARTITO CRISTIANO MILIT. 1.445 (—), PLI 16.245 (—), ADN 1.263 (—), MSI 48.967 (1), UNDIP 547 (—), PRI 6.736 (—), DC 347.398 (9).

Okrožje XXV. - Lecce - Brindisi - Taranto: KPI 141.118 (4), PRI 5.265 (—), PNM 100.007 (2), PLI 24.200 (—), MSI 63.905 (1), PSI 56.675 (1), ADN 1.928 (—), Monarchici 6.757 (—), DC 278.507 (8), Un. Soc. Ind. 5.019 (—), PSDI 10.709 (—).

Okrožje XXVI. - Potenza - Matera: DC 127.112 (4), KPI 79.822 (2), MSI 21.359 (—), PSI 20.785 (—) PNM 31.860 (1), Indipendenti 530 (—), ADN 838 (—), PRI 2.390 (—), Un. Soc. Ind. 3.777 (—), PLI 7.455 (—), PSDI 11.690 (—).

Okrožje XXVII. - Catanzaro - Cosenza - Reggio Calabria: PSI 103.807 (3), KPI 194.104 (6), Cen. Polit. Italiano 3.347 (—), MSI 71.681 (2), PSDI 24.857 (—), PNM 82.074 (2), DC 377.698 (11), Un. Soc. Ind. 13.058 (—), ADN 7.053 (—), PRI 19.867 (—), PLI 32.693 (1).

Okrožje XXVIII. - Catania - Messina - Siracusa - Ragusa - Enna: KPI 248.981 (6), PLI 72.720 (1), DC 415.453 (10), PSI 77.933 (2), PSDI 37.267 (—), MSI 135.795 (3), Centro Polit. Italiano 3.982 (—), PRI 15.683 (—), ADN 4.106 (—), Un. Naz. Dem. Impiegati Pubbl. 1.508 (—), Un. Soc. Ind. 12.418 (—), PNM 147.656 (3).

Okrožje XXIX. - Palermo - Trapani - Agrigento - Caltanissetta: MSI 132.902 (3), DC 414.271 (11), KPI 247.642 (6), PNM 116.177 (3), PRI 21.843 (—), PSI 92.112 (2), PLI 33.211 (—), ADN 15.711 (—), Un. Soc. Ind. 13.636 (—), PSDI 18.872.

Okrožje XXX. - Cagliari - Sassari - Nuoro: KPI 137.024 (4), DC 269.648 (7), PNM 66. 166 (1), PSDI 14.766 (—), MSI 53.175 (1), PSI 58.453 (1), Part. Sardo d'A. 25.027 (—), ADN 1.920 (—), PRI 2.941 (—), PLI 17.887 (—).

NITI BIDAULT NI USPEL dobiti ustavne večine

Z razliko enega samega glasu je skupščina odklonila investituro

PARIZ, 10. — Fracoska narodna skupščina je odklonila podelitev investiture Georgesu Bidaultu z razliko enega samega glasu. Za investituro je glasovalo 313 poslancev, dočim je za ustavno večino potrebnih 314 glasov.

PARIZ, 10. — Georges Bidault je danes govoril v narodni skupščini in od nje zahteval, naj ga potrdi za ministrskega predsednika. O zunanji politiki je izjavil, da bo njegova vlada izkoristila vsako priliko za izboljšanje mednarodnih odnosov in da bo naklonjena konferenci štirih. Pripomnil je, da premirje na Koreji, ki bo kmalu sklenjeno, in omilitev hladne vojne odpirata pot novemu upanju. Dodal je, da se morajo zahodne sile na bermudski konferenci sporazumeti o konferenci štirih.

O evropski vojski je Bidault izjavil, da bo zadevna pogodba predložena skupščini v potrditev šele po zaključku sedanjih pogajanj z Londonom o tesnejšem angleškem sodelovanju s to skupnostjo, po podpisu dodatnih protokolov in po rešitvi spora o Posarju.

Bidault je zatem, izjavil, da bo prva naloga njegove vlade «dati pridruženim državam realnost in bremena neodvisnosti, ne da bi jim odvzeli naš vojaški prispevek, ki ga določajo dogovori». Dodal je, da bo Francija na vsaki konferenci, ki se bo sestala po korejskem premirju, postavila vprašanje prenehanja tuje pomoči Hočiminhu.

O Tuniziji in Maroku je izjavil, da je treba jamčiti pravice in interese Francije in Francozov, medtem ko je treba pripraviti načrte ne o delnih reformah, pač pa o «pravi novi konstrukciji» sporazumno s tistimi, s katerimi se bo ta konstrukcija napravila.

Glede gospodarske in socialne politike je Bidault omenil novo konvencijo s Francosko banko ter je zahteval za eno leto pooblastila za izdajanje dekretov na gospodarskem, finančnem in socialnem področju, zato da se zmanjša proračunski primanjkljaj, ki bo konec tega leta znašal nad 700 milijard frankov.

Seja skupščine se je nadaljevala popoldne in številni poslanci so postavljali Bidaultu vprašanja v zvezi z njegovim govorom. Na nočni seji je Bidault odgovoril na stavljena vprašanja in izid glasovanja se pričakuje pozno ponoči.

Pariški poslanec De Leotard, ki pripada radikalni skupini, je danes predložil skupščini načrt zakona, naj se razpusti sedanja skupščina in naj se za 18. oktobra določijo nove volitve. Svojo zahtevo utemeljuje De Leotard s tem, da so volivci pri zadnjih občinskih volitvah pokazali v primeri z volitvami v letu 1951 novo orientacijo, in da sedanja skupščina ni več odraz razpoloženja volivcev.

Temeljite reforme v Vzhodni Nemčiji

BERLIN, 10. — Politični urad Enotne socialistične stranke v Vzhodni Nemčiji je nocoj sporočil obširen program novih ukrepov, ki praktično pomenijo priznanje neuspeha vse dosedanje sovjetske politike v Vzhodni Nemčiji. Novi program predvideva: obširno amnestijo, dovolitev kreditov privatni trgovini in dovoljenje beguncem, da se vrnejo iz Zahodne Nemčije brez kazni.

Poročilo pravi tudi, da se vzhodnonemška vlada in Enotna socialistična stranka zavedata preteklih napak na področju gospodarske politike. Napake se omenjajo v zvezi z metodami pri izterjevanju davkov, pri ukrepih, ki se tičejo kmetijstva, in odrekanje živilskih nakaznic nekaterim slojem prebivalstva.

Zatrjuje se, da je namen teh ukrepov povečati trgovino z Zahodno Nemčijo in pripraviti pot za politično združitev obeh Nemčij.

Izjavlja se tudi, da bo treba popolnoma revidirati vso zadevo mednarodnih potnih listov in dovoljenj za prebivalce zahodnega Berlina in Zahodne Nemčije za potovanje v Vzhodno Nemčijo.

Dr. P. Gregorič poklican na posvetovanje

RIM, 10. — Jugoslovansko državno tajništvo za zunanje zadeve je pozvalo v Beograd na posvetovanje jugoslovanskega izrednega poslanika in opolnomočenega ministra v Rimu dr. Pavla Gregoriča. Pričakujejo, da bo Gregorič še ta teden prišel v Beograd, kjer bo ostal nekaj dni.

SPOMINSKI DNEVI

Na današnji dan je leta 1949 umrl slovenski pesnik Oton Župančič.

TRŽAŠKI DNEVNIK

Danes, četrtek 11. junija
Barnaba, Hrvoje
Sonce vzide ob 4.15 in zatone ob 19.54. Dolžina dneva 15.39. Luna vzide ob 3.34 in zatone ob 20.15.
Jutri, petek 12. junija
Janez, Zlatana

RAZREDNI SINDIKATI DELAVCEM VELIKIH TOVARN

Nehajmo s polemikami in začnimo z delom!

V posameznih obratih naj se ustanove skupine za enotno akcijo, ki bo potem zajela tovarne in vse sindikalno gibanje sploh

Ker postaja delovna kriza v tržaški industriji vedno večja se med delavci tudi vedno bolj krepi zavest, da je potrebno doseči enotnost vseh delavskih in sindikalnih sil. Za sedaj bi se morala najprej ustvariti akcijska enotnost, kasneje pa že organizacijska. Razredni sindikati, ki so vedno izražali težnje delavstva po enotnosti in te težnje tudi odločno zagovarjali, so se zato tudi sedaj ob naraščanju krize obrnili na delavce velikih tovarn z naslednjo okrožnico:

Položaj tržaškega gospodarstva, tovarn, ladjedelnic, pristanišča, trgovske mornarice postaja vedno slabši. Industrijci in odgovorne oblasti store le malo in so brezbrižni, medtem ko se delavci in sindikalne organizacije pritožujejo, opozarjajo in protestirajo; toda končno nihče nič ne ukrene, da bi se spremenilo to nevarno stanje.

Delavci! Takšen položaj zahteva neposreden, enoten in strnjen poseg delavcev. Vodstvo ES često daje predloge Delavski zbornici. Toda ti predlogi se ne konkretizirajo, marveč se razblinjajo ali pa se spreminjajo v nejasne in nepotrebne polemike.

V tovarnah se vsi strinjajo, da je treba nehati s temi prepirčki, kajti tu gre za obstoj tisočev delavcev ter so nujne resne in konkretne akcije, ki so tudi možne. Dovolj je, da vsi delavci velikih podjetij odločno nastopijo ter s tem vse odgovorne voditelje opozorijo na stvarno stanje z geslom: «NEHAJMO S POLEMIKAMI IN ZAČNIMO Z DELOM!»

Prav iz podjetij mora vznikniti pobuda za enotno akcijo. Za to so že dovolj navadne pobude na kraju dela: na stotine je tovarišev, ki bolj tvegajo kot ostali; na tisoče pa je tistih, ki so pripravljeni kaj storiti. Naj torej začnejo najboljši, naj se sporazumejo, da ustvarijo v tovarnah tako ozračje, ki bo dovedlo do enotnosti, tako da bodo tovarniški odbori postali pobudniki in predstavniki te volje po enotnosti. V oddelkih naj se ustanove skupine za enotno akcijo, njim naj se pridružijo še drugi delavci; med raznimi skupinami naj se vzpostavijo stiki. Te skupine naj začnejo široko agitacijo za akcijsko enotnost delavcev v tovarnah. Naj se širi geslo: «Akcijska enotnost vseh delavcev» od delavca do delavca, iz oddelka v oddelek. Gre za malo dobre volje in odločnosti male skupine delavcev v vsaki delavnici; sledila jim bo vsa tovarna; tovarniški odbori, sindikalna vodstva in vsi sindikalni voditelji bodo prisiljeni brez pridržkov k akciji za končno združitev delavskih sil ter bodo s tem vršili na odgovorne organe potrebni pritisk, da prouče resni položaj.

Brez akcijske enotnosti delavskega razreda se nobena akcija ne posreči. Brez iniciative delavcev velikih tovarn, brez intervencije delavcev v industriji, brez njihovega pritiska ne bosta tržaškim delavcem zagotovljena delo in kruh.

Pred izletom v Pazin in Beram

Včeraj je bilo zaključeno vpisovanje za množični izlet v Pazin in Beram, ki bo v nedeljo 14. t. m. ob priliki proslave 10. obletnice vstaje istrskega ljudstva in prenosa posmrtnih ostankov heroja Vladimira Gortana iz Pule v njegovo rojstno vas Beram. Tako na sedežu OF v Ul. R. Manna kot na ostalih sedežih v okolici se je vpisalo veliko število ljudi, ki nočejo zamuditi prilike, da bodo skupno z Istrani proslavili zgodovinske dneve njihove vstaje in počastili spomin velikega predhodnika osvobodilne borbe istrskega in tržaškega ljudstva.

Vse podrobnosti o izletu bomo objavili pravočasno.

NA POVABILO SEFA DELEGACIJE FLRJ

Admiral Cassady obiskal Postojnsko jamo

Sef jugoslovanske gospodarske delegacije v Trstu prof. Zemljak je danes povabil poveljnika VI. ameriškega brodovja admirala Cassadyja na privaten obisk v Postojno, kjer je priredil njemu na čast kosilo, ki so se ga udeležili tudi člani štaba ameriških čet v Trstu polk. Emery, Vance in Higis ter višja oficirja JLA Marko Peričin in Kamenjar s častniki podštaba.

Po kosilu si je admiral Cassady s svojim spremstvom ogledal Postojnsko jamo, kjer se je vpisal v spominsko knjigo. Kakor je znano, je admiral Cassady sedaj na obisku v Trstu in bo odpotoval v petek.

Danes odhaja ansambel „Kolo"

Po štiridnevnem bivanju v Trstu in po krasnih in nepozabnih nastopih na stadionu «Prvi maj» in v Avditoriju, se ansambel narodnih plesov «Kolo» iz Beograda vrača danes v domovino. Plesalci odpotujejo s tržaške postaje z orient-ekspresom ob 15.43.

Hvaležni občudovalci njihove pristne ljudske umetnosti se bomo ob tej priložnosti poslovili od dragih gostov in jim ob odhodu še enkrat izrazili zahvalo za nepozabne prizore ter jim z iskrenim na svidenje! — želeli novih uspehov doma in po svetu, kjer tako častno predstavljajo svojo domovino.

* * *

Sinoči je ansambel «Kolo» nastopil v dvorani v Ul. Giustiniano za ameriške vojaške sile v Trstu. Nastopu je prisostvovalo veliko število častnikov in vojakov, ki so bili navdušeni nad izvajanimi plesi in so nastopajoče bogato nagrajevali s ploskanjem.

NAJNOVEJŠI PODATKI O PROMETU JAVNIH SKLADIŠČ

Promet tržaškega pristanišča padel v enem letu za 28 odst.

Odvozi lesa so se v maju skrčili na 5 tisoč ton, izvoz „raznega blaga" pa je padel za polovico - Padec gre predvsem na račun dobav Avstriji

Tranzitni promet skozi Javna skladišča tržaškega pristanišča je v maju ponovno padel. V našem listu smo že objavili nekaj začasnih podatkov, izračunanih na osnovi prometa prvih 20 dni in napovedanih prihodov in odhodov blaga. Sedaj objavljamo dokončne številke prometa, ki se pa bistveno ne razlikujejo od provizornih in ponovno dokazujejo, da je promet v maju močno padel. Padanje prometa smo zabeležili prvič v jeseni preteklega leta, nakar se je obseg prometa stalno nižal vse do letošnjega aprila, ko se je promet nekoliko popravil. Zal pa je bil dvig le trenutnega, slučajnega značaja.

V maju so prepeljali skupno 164.200 ton, medtem ko so lani v istem mesecu prepeljali skozi Javna skladišča 194.062 ton. Med letošnjim in lanskim majskim prometom lahko napravimo sledeče zanimivo primerjavo:

IZKRCALI SO:	maj 1953	maj 1952
premoga in rud	54.900	35.568
žitaric	66.600	98.520
raznega blaga	12.700	10.339
Skupaj	134.200	144.427

VKRCALI SO:	maj 1953	maj 1952
lesa	15.100	20.744
raznega blaga	14.900	28.891
	30.000	49.635

Značilno je, da so se v maju znižali predvsem odvozi blaga iz tržaškega pristanišča, saj se je izvoz lesa skrčil za dobrih 5 tisoč ton, izvoz raznega blaga pa je padel za polovico. Največje težave preživlja izvoz raznega blaga avstrijskega izvora, kar nekateri trgovci spravljajo v zvezo z nedavnim razvrednotenjem šilinga proti dolarju, ker prekomorski uvozniki čakajo, da bodo cene avstrijskega blaga padle vsled novega kurza avstrijske valute. Vendar je ta težava trenutnega značaja in ni mnogo vplivala na obseg prometa.

Številke o prometu tržaškega pristanišča v maju govore o padcu prometa v tem mesecu. Mnogo bolj značilne so pa številke o prometu v prvih petih mesecih tekočega leta in zlasti primerjava tega prometa z lanskim prometom, doseženim v istem razdobju.

VKRCALI SO:	januar-maj 1953	januar-maj 1952
premoga in rud	174.117	441.568
žitaric	334.005	408.520
raznega blaga	130.700	94.339
Skupaj	638.822	944.427

IZKRCALI SO:	januar-maj 1953	januar-maj 1952
lesa	83.320	110.744
raznega blaga	161.054	169.891
	244.374	280.635

V letu dni se je položaj tržaškega pristanišča tako poslabšal, da je padel promet kar za 341.866 ton. Celotni promet prvih petih mesecev tekočega leta je namreč dosegel komaj 883.196 ton, medtem ko je lani v istem razdobju znašal promet Javnih skladišč 1.225.062 ton. V borem letu dni je torej padel promet kar za 28 odst.

Ta katastrofalen padec prometa gre predvsem na račun zmanjšanja dobav ameriškega premoga Avstriji, kar so že dalj časa pričakovali. Avstrija se pač vedno bolj usmerja na obnovljene nemške in poljske rudnike in ne uvaža več premog iz ZDA. Znižal se je promet žitaric, prav tako ameriškega izvora in namenjen v Avstrijo. Obseg zniževanja prometa žitaric in premoga je zelo visok, vendar je mnogo občutnejši padec prometa z lesom. V zadnjem letu dni je padel promet z lesom skoraj za 30 tisoč ton. Že sama ta številka je dovolj zgovorna.

V tem dolgem pregledu katastrofalnih padcev je samo ena svetla točka-gibanje prometa raznega blaga. Tovrstnega blaga, ki daje pristanišču največ zaslužka, so sicer v prvih petih mesecih letos izvozili nekaj manj kot lani, zato pa so uvozili skoraj 40 tisoč ton več.

Končno na Opčinah nov otroški vrtec

Gradbena dela se bodo začela drugi mesec in bodo stala nad 34 milijonov lir

Občinski tehnični urad je napovedal gradnjo poslopja otroškega vrtca na Opčinah. Zdi se, da bodo z gradbenimi deli začeli v juliju. Novo poslopje bo zgrajeno poleg dosedanjega šolskega poslopja, bo enonadstropno, prostorno in zračno, z večjo dvorano, štirimi šolskimi sobami, kuhinjami, ambulanto, sobami za vzgojitelje itd. V proračunu se predvideva stroškov za več kot 34 milijonov lir.

Z zgraditvijo tega otroškega vrtca, ki bo namenjen seveda slovenskim in tudi italijanskim otrokom, bo po dolgem odlašanju in po neštetih prošnjah in intervencijah končno vsaj delno rešeno zelo pereče vprašanje šolskih prostorov na Opčinah. V dosedanjem šolskem poslopju so se namreč stiskale nič manj kot slovenska in italijanska osnovna šola, slovenski in italijanski strokovni tečaj in še slovenski in italijanski otroški vrtec. Zaradi preobremenjenosti se je v večini razredov vršil pouk v treh dnevnih izmenah.

Razumljivo, da v takih razmerah šole niso mogle delovati, kakor bi morale in da so bili posebno vrtci (samo slovenski je letos štel 96 otrok) prisilno utesnjeni.

Želeti bi bilo, da bi dela gladko napredovala in da ne bi prišlo do «nepredvidenih» zastojev.

Ko je prekoračil cesto...

Zaradi prask in podplutb na desni strani glave, po rokah in nogah so včeraj okoli 20. ure sprejeli na opozovalnem oddelku 58-letnega Cosima Policresta iz Ul. Udine.

Policreste je izjavil, da ga je v trenutku ko je hotel prekoračiti cesto v višini vogala Ul. Torrebianca z Ul. Carducci podrl na tla 26-letni dr. Lucio Pazzi iz Ul. T. Luciani, ki je bil za volanom svojega avta

NEKAJ STATISTIKE ZA ŠOLSKO LETO 1952-53

Kako so se učili na slov. srednjih šolah

Razrede je izdelalo nad 48%, popravne izpite ima približno 43%, ni pa izdelalo 7,2% dijakov

Šolsko leto 1952-53 je za naše srednješolce zaključeno. Pretežna večina že uživa prostost velikih počitnic, drugi imajo še skrbi zaradi popravnih izpitov. Je še tretja kategorija srednješolcev, med katero spadajo tisti, ki niso izdelali, za te pa preostane samo sklep, da bodo v novem letu popravili kar so zamudili, v glavnem po lastni krivdi.

Toda poglejmo si podrobneje, kako je z letošnjimi uspehi na slovenskih srednjih šolah na Tržaškem, ker prav ti najbolj nazorno kažejo splošen napredek ali nazadovanje učeče se mladine in so do neke mere tudi opora za presojo kvalitete slovenskih srednjih šol.

Predvsem je treba ugotoviti da se je število vpisanih učencev na 12 slovenskih srednjih šolah v pravkar zaključenem šolskem letu dvignilo v primeri s šolskim letom 1951-1952 od 1977 na 2028. Ta porast je v glavnem enakomerno porazdeljen na vse šole. Po številu učencev je najmočnejša Nižja srednja šola (552), kateri sledi Industrijska strokovna šola (419), potem pa Višja gimnazija (229), Trgovska strokovna šola (179), Učiteljišče (137), Tečaj na Općinah (116), Trgovska akademija (114), tečaj v Nabrežini (112), tečaj v Dolini (79), tečaj na Proseku (43), tečaj v Plavjah (31) in tečaj na Katinari (17).

Od skupnega števila 2028 vpisanih je bilo ob koncu šolskega leta prisotnih 1951, ker so med letom nekateri učenci iz raznih, predvsem pa zdravstvenih, razlogov morali prenehati z učenjem. Od teh jih je razrede izdelalo približno 920 ali 48,2 odst., popravne izpite ima približno 838 ali 43 odst. učencev, ni pa izdelalo 140 ali 7,2 učencev. Neocenjenih je bilo skupno 62 učencev, k zaključnim izpitom pa je bilo pripuščenih 415 učencev.

Učni uspehi za posamezne šole pa so naslednji: Na Višji gimnaziji je 111 učencev izdelalo, 88 jih ima popravne izpite, 18 jih bo razred ponavljalo 4 niso bili ocenjeni, k zaključnemu izpitu je pripuščenih 35 učencev. Na učiteljišču jih je izdelalo 32, popravne izpite ima 58, padlo je 8, neocenjenih je 6, k zaključnim izpitom pa je pripuščenih 29 učencev. Na Trgovski akademiji je izdelalo 43, popravne izpite ima 54, padlo je 10, neocenjenih je 5, k zaključnim izpitom pa je pripuščenih 13 učencev. Na Nižji srednji šoli je izdelalo 216, popravne izpite ima 129 padlo je 21, neocenjenih je 10, k zaključnim izpitom pa pripuščenih 169 učencev. Na Industrijsko strokovni šoli je izdelalo 128, popravne izpite ima 96, padlo je 66, neocenjenih je 14 in k zaključnim izpitom pripuščenih 91 učencev. Na Trgovski strokovni šoli je izdelalo 76, popravne izpite ima 83, padlo je 5, neocenjenih 9, k zaključnim izpitom pa je pripuščenih 48 učencev. V tečaju v Nabrežini je izdelalo 44, popravne izpite ima 39 padli so 3, neocenjenih 6, k zaključnim izpitom pa je pripuščenih 25 učencev. V tečaju na Opčinah je izdelalo 66, popravne izpite ima 37, padla sta 2, neocenjeni 4, k zaključnim izpitom pa je pripuščenih 5 učencev V tečaju na Proseku je izdelalo 13, popravne izpite ima 15 padli so 3 in neocenjena 2 učenca V tečaju na Katinari je izdelalo 10, popravne izpite imajo 4 učenci. Padel ni nihče. V tečaju v Dolini je izdelalo 55, popravne izpite ima 15, padel je 1 učenec,1 pa je bil neocenjen. V tečaju v Plavjah je izdelalo 20, popravne izpite ima 8, padla sta 2 učenca 1 pa je neocenjen.

Seveda se bo po opravljenih popravnih izpitih končni odstotek izdelanih močno dvignil, vendar je to odvisno od učencev samih oz. od tega, kako se bodo za te izpite pripravili.

Na vsak način pa so učni uspehi zadovoljivi posebno še če upoštevamo res težavne razmere, v katerih se nahaja slovenska šola na Tržaškem.

Z ZADNJIH TEDENSKIH SEJ POKRAJINSKEGA ODBORA

Za slovenske kolonije niti ene lire pomoči!

50.000 lir za otroški festival italijanskih šovinistov - Denar, ki ga troši pokrajinska uprava, je javen in mora biti porabljen za splošne koristi prebivalstva

Na zadnjih tedenskih sejah je pokrajinski odbor (provinca) razpravljal o najrazličnejših upravnih vprašanjih, upravljanju raznih javnih ustanov in o delovanju pokrajinskih zavodov.

Na področju socialne podpore je bilo sklenjeno, da bo tržaška pokrajina ustanovila letno kolonijo v Prato Carnico za otroke pokrajinskega zavoda za vzgojo mladoletnih otrok «S. Laghi». Otroci tega zavoda bodo letovali od 20. junija do 15. septembra. V tem času bodo končali vsa dela za povečanje zavoda in vsa popravljalna dela obstoječih stavb omenjenega zavoda na Reški cesti štev. 59. Za otroke, ki obiskujejo otroški vrtec «Villa Giulia», bodo organizirali v prostorih istega vrtca dnevno kolonijo, ki bo trajala od 16. julija do 15. septembra. V tej koloniji bodo otroci imeli tudi dnevno štiri ure pouka, ki ga bodo dopolnjevali s poukom različnih ročnih del, z izleti v bližnjo tržaško okolico ter s kopanjem v morju.

Hkrati je pokrajinski odbor podvzel že vse ukrepe za redno delovanje šole na odprtem v zgornji Kolonji. Ta šola, ki se je začela že 25. maja, ima že nastavljeno vzgojno in strežno osebje ter je redno oskrbovana s potrebnimi živili. Šolo poseča 120 otrok (dečkov in deklic) iz raznih osnovnih šol v mestu.

Na področju javnih del je pokrajinski odbor sklenil začeti s popravljalnimi deli pokrajinske ceste, ki pelje v Glinščico, in sicer od dolinskega klanca naprej. Poleg tega je bil sprejet sklep za nabavo materiala za vzdrževanje pokrajinskih cest ter program za popolno ureditev notranjih poti v pokrajinski umobolnici pri Sv. Ivanu. Poleg raznih sklepov personalnega značaja je pokrajinski odbor imenoval svojega predstavnika v upravnem svetu ustanove tržaškega industrijskega pristanišča v osebi inž. Mattea Eulambija.

Pokrajinski odbor je sklenil nakazati 50.000 lir v prid nacionalnega otroškega festivala (Festival nazionale dei ragazzi), ki ga v Trstu organizira krščanska demokracija pod vodstvom demokrščanskega župana Bartolija.

Ko poročamo o zgornjih sklepih pokrajinskega odbora ne moremo mimo ugotovitve, da najvišji pokrajinski upravni organ dela in sklepa o določenih vprašanjih izključno v korist italijanskega dela prebivalstva. Iz zgornjega poročila sledi, da je pokrajina poskrbela za določeno število kolonij zavodov italijanskih otrok, za šolo na odprtem za italijanske otroke in da je celo sklenila denarno podpreti demokrščanski šovinistični otroški festival.

Za slovenske otroke, za otroke slovenskih delavcev in revnih kmetov, pa ne zasledimo niti lire pomoči, kaj še, da bi se pokrajinski odbor pozanimal za organiziranje letnih slovenskih kolonij s slovenskimi vzgojitelji. Pokrajinska uprava je javni upravni organ, ki mora delovati v korist celokupnega tržaškega prebivalstva, ne glede na narodnostno ali politično pripadnost določenega dela prebivalstva. Zadnji sklepi pokrajinskega odbora pa nam dokazujejo, da se pokrajinski upravitelji okoriščajo s svojimi položaji za podporo ital. nacionalizma in italijanske šovinistične propagande. V ta namen trošijo tudi javni denar, ki je last vsega prebivalstva.

Fašist iz Palmanove napadel tov. Husu

Danes ob eni uri ponoči je tov. Milana Husu, ko je šel s svojim tovarišem iz bara «Italia» na Trgu Sansovino, napadel z nožem Cresotti Nello Giacomo iz Palmanove, star 46 let. Cresotti je kričal, da se je prej prepiral s komunisti in tov. Husu trikrat ponovil: «Ali hočete tudi Vi okusiti ta nož?» Tov. Husu mu je nož izbil iz rok in poklical po telefonu iz prostorov Rdečega križa policijo, ki je napadalca prijela. Cresotti je kričal, da je fašist, kar je ponovil tudi pred policaji.

Zaradi spolzke ceste avto podrl žensko

48-letni Carlo Guazzolo iz Ul. F. Severo je včeraj zjutraj previdno vozil s svojim avtom «Fiat 500» po Miramarskem drevoredu v smeri mesta, ko je opazil da je neka ženska stopila s pločnika z namenom, da prekorači cesto. Guazzolo, ki se je ženskine kretnje zavedel prepozno, je takoj zavrl, vendar zaman, kajti vozilo je zaradi spolzke ceste zdrsnilo naprej in žensko, identificirano za 44-letno Olgo Rauber por. Pečar iz Ul. U. Foscolo podrl na tla.

Ker je bila Pečarjeva ranjena so jo z rešilnim avtom odpeljali v bolnico, kjer so ji zdravniki ugotovili le lažje poškodbe na bradi, na roki in nogi. Po prvi pomoči so prestrašeno žensko poslali domov, kjer se bo morala sama zdraviti kakih 6 dni.

ZARADI ZNANE ITALIJANSKE BIROKRACIJE

BLOK PRI MEDJI VASI ŠE VEDNO NI ODPRT

Kmetovalci, ki imajo v Italiji okrog 100 ha pašnikov in orne zemlje, imajo zaradi tega veliko gospodarsko škodo

Naš dnevnik je že pred časom pisal o upravičeni zahtevi prebivalcev Medje vasi glede otvoritve dvolastniškega bloka št. 3, ki je na meji med cono A STO in Italijo. Vprašanje otvoritve tega bloka, ki je za kmetovalce omenjene vasi življenjske važnosti, pa je še vedno nerešeno, zaradi česar je nezadovoljstvo prebivalstva vedno večje. Kaj ne bi bilo, ko pa morajo namesto čez ta blok, ki je bil vedno najkrajša pot na njihova zemljišča, čez blok na cesti za Gorico, kar jim jemlje ogromnega časa in zadaja splošne gospodarske izgube. Na drugi strani meje to je v Italiji, imajo vaščani med privatnim in jusarskim zemljiščem nad 100 ha zemlje. Gre v glavnem za pašnike, vendar je tudi plodne zemlje dovolj, ki pa prav zaradi prevelike oddaljenosti ni dovolj izkoriščena. Tudi travniki niso izkoriščeni kajti noben kmet ne more poslati živino na pašo po skoraj 7 km oddaljeni poti. Sto hektarov zemljišča pa močno vpliva na gospodarski položaj tako majhne vasi kot je Medja vas. Tega bi se morale oblasti zavedati, če bi jim bilo res na tem, da pomagajo kmetom, ki so že tako stalno izpostavljeni vsem mogočim neprilikam.

Pred približno mesecem dni si je blok in kolovoz, ki vodi iz Medje vasi na italijansko ozemlje, ogledala komisija, v kateri je bil poleg italijanskih finančnih stražnikov tudi predstavnik civilne policije. Ljudje so upali, da bo stvar po ogledu komisije stekla toda vse njihovo upanje je bilo zaman. Zdi se, da je glede tega vprašanja interveniral tudi devinsko-nabrežinski župan, in sicer na poveljstvu obmejnega področja v Tržiču kjer so mu dejali, da je šel akt na goriško prefekturo kjer ga sedaj proučujejo.

Splošno znana stvar je, da se z italijansko birokracijo ne more meriti nobena druga. Toda vse do gotove mere! Menimo, da bi tako vprašanje, kot je otvoritev bloka za dvolastnike, lahko rešili v dosti krajšem času, posebno še če pomislimo, da se stvar vleče že leta.

NOVI ODPUSTI DELAVCEV v podjetjih FOMT in Standard

Brezuspešna pogajanja o odpustih v podjetju Sbochelli
V rafineriji Standard grozi odpust 30 delavcem

Po nekolikih dneh zatišja zopet govore o odpustih. Tržaške mehanične delavnice (FOMT) so napovedale 10 odpustov, ker jim primanjkuje dela. Že prej so delavci delali s skrčenim delovnim časom, ali so bili tudi suspendirani. O teh odpustih so razpravljali na Zvezi industrijcev, ker je podjetje tudi že odpustilo dva delavca. Pogajanja se bodo obnovila 16. t. m.

Na Zvezi industrijcev bodo tudi pogajanja glede odpustov v Tržaški tovarni testenin, na uradu za delo pa so bila brezuspešna pogajanja o odpustih v lesnem industrijskem podjetju Sbochelli, ki sploh noče pristati na zmanjšanje števila odpustov.

Najbolj resen pa je položaj v rafineriji Standard pri Sv. Soboti. Tu nameravajo odpustiti kar trideset delavcev. Ravnateljstvo sploh noče spoštovati sporazuma o odpustih in se noče niti pogajati s sindikalnimi organizacijami. Ponudilo je delavcem, da se do 16. t. m. sami prostovoljno odpovedo zaposlitvi, za kar dobe primerno odškodnino. Če pa se do tedaj ne prijavijo, hoče podjetje odpustiti delavce brez sleherne omejitve.

To ravnanje ravnateljstva je delavce hudo razburilo in so se včeraj sestali na skupščini ter se porazgovorili o akciji v obrambo zaposlitve.

Sestanek OF v Sesljanu

Preteklo soboto so imeli člani OF v Sesljanu sestanek, na katerem so se pomenili glede zadnjih predlogov maršala Tita o rešitvi tržaškega vprašanja. Potem ko so izrazili svoje prepričanje, da bo prišlo do ustanovitve STO, nad katerim bo Jugoslavija imela pravico direktnega nadzorstva, so se pomenili o svojih domačih problemih. Tako so najprej ostro kritizirali namene iredentistov, ki hočejo v Sesljanu postaviti novo naselje za ezule ter na ta način spremenjati etnično lice tega ozemlja. Nadalje so kritizirali, da so odpustili vse domačine, ki so bili zaposleni pri gradnji bencinske črpalke v Sesljanu, na njihovo mesto pa postavili Furlane.

Primorski dnevnik

je tvoj zvesti spremljevalec skozi vse leto. — Obvešča te hitro in točno o vseh domačih in tujih dogodkih. — Oddolži se mu s tem, da mu poravnaš naročnino še pred koncem meseca.

GLASBENA MATICA V TRSTU

Danes 11. junija 1953 ob 20.30
v Ul. Ruggero Manna 29-II

KOMORNI KONCERT

Spored: 1. W. A. Mozart: Sonata v D-duru za dva klavirja, Damijana Bratuž in dr. Gojmir Demšar. 2. L. Van Beethoven: Sonata op. 31 št. 2 v d-molu, Devetak Gabrijel - klavir. 3. J. Brahms: Sonata op. 120 št. 1 v e-molu. Volpi Sergej - klarinet dr. Gojmir Demšar - klavir.

Vabila so na razpolago v pisarni Glasbene Matice v Ul. R. Manna 29-I. in v Ul. Roma 15 pri SHPZ od 9. do 12. in od 16. do 18. ure.

GLEDALIŠČE VERDI

Danes ob 21. koncert orkestra tržaške filharmonije pod vodstvom dirigenta Toffola in s sodelovanjem pianista Artura Benedettija-Michelangelija. Program obsega dela Cherubinija, Mozarta, Levija in Liszta. Pri gledališki blagajni se nadaljuje prodaja vstopnic za galerije, medtem ko so numerirani prostori že razprodani.

Ljudska prosveta

PD «IVAN CANKAR»

Odbornike šentjakobskega PD «Ivan Cankar» obveščamo, da napovedana odborova seja za četrtek 11. t. m. odpade zaradi preobremenjenosti nekaterih odbornikov.

KRITIKE IN POROČILA

Prisrčna šolska slovesnost v Plavjah

Strokovni kmetijski tečaj v Plavjah je za zaključek šolskega leta priredil zelo lepo razstavo. Dekleta so razstavila mnoga ročna dela v narodnih motivih, ki jih je odlikovala lepa izdelava in posrečeni vzorci, fantje pa so poleg vrste lepih risb, ki kažejo precejšnji smisel in spretnost mladih risarjev, pri čemer je opaziti dobro šolo prof. Ljubice Bercetove, razstavili še mnogo praktičnih del s področja kmetijske stroke.

Včeraj pa so imeli v Plavjah še formalen zaključek šolskega leta, ko so po šolski maši razdelili spričevala. Ta formalni zaključek je bil zvezan s prisrčno in pomembno slovesnostjo, ki so jo vsemu učiteljskemu zboru pripravile matere iz Plavij in Škofij. Bogata zakuska, ki so jo pripravile, je hotela biti predvsem izraz njihove hvaležnosti in priznanja šolskim vzgojiteljem, ki so skozi vse šolsko leto vlagali mnogo truda za čim večji napredek zaupane jim mladine. Vsa prisrčna slovesnost pa je potrdila tudi obstoj zdravih in pravilnih odnosov med šolo in domom, ki vlada v Plavjah in ki bi lahko bil za vzgled marsikateri drugi slovenski šoli na Tržaškem.

Šolske prireditve

Stivan

Zaključna prireditev osnovne šole bo 14. t. m. na vrtu gospoda Kocmana. Spored obsega več prizorov, med njimi «Sneguljčico» Marice Gregoričeve, deklamacije, rajanje in zborno petje.

Mavhinje

Osnovna šola priredi v šolskem poslopju 14. t. m. ob 16. uri dvodejanko «Vedež». Razen tega bodo na programu še recitacije, rajanje in zborovsko petje.

Salež

Šolska prireditev bo 14. t. m. ob 16. uri. Na programu recitacije, razni prizori in petje šolskega zbora.

Zgonik

Šolska prireditev bo 14. t. m. ob 20. uri na cerkvenem dvorišču. Otroci bodo nastopili s pravljično igro «Desetnik in sirotica»

Trst, Ul. Donadoni

Osnovna šola v Ul. Donadoni priredi zaključno prireditev 14. t. m ob 16. uri v šolski telovadnici. Na programu igra, drugi prizori, petje, rajanje in deklamacije. Sodeluje mladinski tamburaški zbor iz Rocola.

Trst, Sv. Ivan

Osnovna šola pri Sv. Ivani priredi v ponedeljek 15. t. m. ob 20. uri v Avditoriju pravljično igro «Pepelka» v 4 dejanjih. Vstopnice se dobe pri ravnateljstvih osnovnih šol. Pridite v velikem številu.

Šolske razstave

Učenci nižje srednje šole v Trstu razstavljajo risbe, linoreze ter ročna dela. Razstava je odprta vsak dan od 9. do 12. ure in od 16. do 18. ure. Priporočamo njen ogled vsem, ki se zanimajo za napredek našega šolskega naraščaja.

* * *

Učenci in učenke državnega dvoletnega industrijskega tečaja, s priključenim III. razredom na Opčinah, priredijo ob zaključku šolskega leta 1952-1953 šolsko razstavo svojih izdelkov. Otvoritev razstave bo v soboto 13. t. m. ob 10.30 dopoldne ter bo odprta do 14. junija t. m. nepretrgoma do 20. ure. Vabimo k številnemu obisku!

* * *

Slovenska osnovna šola v Skednju in slovenska osnovna šola pri Sv. Ani bosta razstavili ženska in moška ročna dela, risbe in pismene izdelke učencev vseh razredov v ponedeljek 14. t. m. od 9. do 12. ure in od 15. do 18. ure v ponedeljek pa od 9. do 12. ure. Vabljeni so vsi starši in prijatelji mladine.

NOČNA SLUŽBA LEKARN

All'Alabarda, Ul. dell'Istria 7; De Leitenburg, Trg S. Giovanni 5; Praxmarer, Trg Unità 4; Prendini, Ul. Tiziano Vecellio 24; Harabaglia v Barkovljah in Nicoli v Skednju.

SNG ZA TRŽAŠKO OZEMLJE

V PETEK
12. junija 1953 ob 21. uri
v AVDITORIJU v Trstu
tržaška premiera

V SOBOTO
13. junija 1953 ob 21. uri
v AVDITORIJU v Trstu
ponovitev

UČENE ŽENSKE

Komedija v petih dejanjih

Spisal: **Molière**; prevedel: **Josip Vidmar**; režiser: **Ljudevit Crnobori**; scenograf: **Jože Cesar**

Krizald — Rado Nakrst; Filaminta, njegova žena — Ema Starčeva; Armanda in Henrieta, njegovi hčeri — Lelja Reharjeva in Stefka Drolčeva; Arist njegov brat — Modest Sancin; Beliza njegova sestra — Nada Gabrijelčičeva; Klitander — Stane Starešinič; Trisotin, literat — Stane Raztresen; Vadius, učenjak — Silvij Kobal; Martina, kuharica pri Krizaldu — Zlata Rodoškova; Lepin, služabnik pri Krizaldu — Josip Fišer; Julijan, služabnik pri Vadiju — Anton Požar; notar — Srečko Košir.

Prodaja vstopnic od 11. t. m. dalje v Ul. Roma 15-II. od 11. do 13. in od 17. do 19. ure.

MESTNO GLEDALIŠČE IZ LJUBLJANE

bo gostovalo
v AVDITORIJU v Trstu
v NEDELJO
14. t. m. ob 16. in 21. uri
z moderno francosko komedijo

SREČNI DNEVI

Ljubljansko Mestno gledališče žanje s to prijetno komedijo velik uspeh kjer koli nastopa

12. t. m. nastopi gledališče z istim delom v KOPRU

Prosvetni krožek Opčine

uprizori v PETEK
12. JUNIJA ob 20.30 uri
v kino dvorani
na OPČINAH
veseloigro v treh dejanjih

„Trije vaški svetniki"

Vsakdo, ki si želi razvedrila in zabave, naj prihiti v petek v opensko kino dvorano, kjer se bo pošteno nasmejal.

* * *

Predprodaja vstopnic v pekarni Čok na Opčinah

Izleti

PD «SLAVKO SKAMPERLE»

priredi dvodnevni izlet 28. in 29. junija k izviru Soče v dolino Trente. Vpisovanje pri Mirku Svabu do vključno 16. t.m. Pohitite z vpisi zaradi omejenega števila mest.

IZLET V CERKNO
ASIŽŽ III. OKRAJA

organizira dne 21. t. m. izlet v Cerkno in obisk bolnice Franja. Vpisovanje vsak dan do 12. t. m. od 18. do 19. ure v Ul. R. Manna 29. Vabljene so žene vseh okrajev.

PDT

Planinsko društvo priredi 21. junija izlet na Artviže. Vpisovanje na sedežu do 13. t. m.

Razna obvestila

PEDAGOSKI ODSEK ZVEZE PROSVETNIH DELAVCEV

prireja v velikih počitnicah pedagoški tečaj v Ljubljani, za katerega je na razpolago 15 mest. Vabljeni so zlasti mlajši učitelji, ki še niso bili na tečaju in tisti, ki so obiskovali italijanska učiteljišča.

Prijave se sprejemajo na sedežu ZPD, Ul. Roma 15-II do 15. junija.

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 10. junija 1953 se je rodilo v Trstu 6 otrok, umrlo je 10 oseb; porok je bilo 14.

POROČILI SO SE: inž. dr. Bruno Parenzan in uradnica Lucilda Rigon, tehn. uradnik Tullio Bartoli in gospodinja Valnea Zoff, uradnik Ennio Paron in frizerka Laura Gionchetti, delavec Josip Palčič in gospodinja Veronika Ferfoglia, težak Tiberio Appel in gospodinja Leopoldina Battistutta, uradnik Fulvio Gilleri in gospodinja Luciana Forti, narednik ameriške vojske W. John Queen in gospodinja Maria Luisa Melon, mehanik Gualtiero Ierman in gospodinja Vida Lozej, pomorščak Bruno Gustini in prodajalka Acedonia Troian, narednik ameriške vojske L. Glenn Vaughn in uradnica Pasqua D'Aattoma, elektricist Virgilio Cossutta in baristka Silvana Zigante, stavec Josip Luxa in gospodinja Dora Sedmak, pomorščak Nicolò Tentor in gospodinja Margherita Udina, barist Giuseppe Cattaruzza in gospodinja Lidia Jerman.

UMRLI SO: 55-letni Guido Monticelli, 65-letna Maria Soffici, 13-letni Guerrino Germani, 66-letna Maria Kriščak por. Franca, 43-letni Livio Bigot, 55-letni Enrico Antichi, 83-letni Josip Licen, 70-letni Pietro Quarantotto, 71-letni Giuseppe Delise, 57-letni Antonio Bucich.

KINO

Excelsior. 16.30: «Je prostor za vse», Cary Grant, Betsy Drake.
Nazionale. 16.30: «Bes nad mestom», William Holden, Edmond O'Brien, Alexis Smith.
Filodrammatico. 16.30: «Tvoja usta žgejo», Richard Widmark, Marilyn Monroe.
Arcobaleno. 16.00: «Človek v senci», Edmund O'Brien, A. Totter.
Astra Rojan. 16.30: «Ljubezen je lepa», Vera Ellen, David Niven, Cesar Romero.
Grattacielo. 16.30: «Tretja z desne», Vera Molnar, Maria Litto.
Alabarda. 16.30: «Prodana življenja», mladini izpod 16 let prepovedano.
Ariston. 16.00: «Evino pero», Virginia Mayo, Ronald Reagan.
Armonia. 15.30: «Alkohol», J. Cagney, R. Massey.
Aurora. 16.00: «Ženska z železno krinko», Louis Hayward, Patricia Medina. Barvni film.
Garibaldi. 15.30: «Tombstonski pokol», V. Monroe, J. Leslie.
Impero. 16.15: «Moja sestrična Rahela», Olivia De Havilland, Richard Burton.
Ideale. 16.00: «Tarzanov bes», L. Baker, D. Hart.
Italia. 16.00: «Streljanje opoldne», Gary Cooper.
Viale. 16.00: «Razbojniki Poker Flata», Anne Baxter, Dale Robertson.
Kino ob morju. 16.00: «Waterloojski most», Robert Taylor, Vivien Leight.
Massimo. 16.00: «Sedmorica z Velikega voza», Eleonora Rossi Drago.
Moderno. 16.00: «Pozor pred mornarji», Martin in Lewis, dva amerikanska komika.
Savona. 15.00: «Junaški kapitani», Spencer Tracy, Michey Rooney.
Secolo. 16.00: «Legenda o Faustu», Italo Tayo, Nelly Corradi, Gino Mattera.
Vittorio Veneto. 15.30: «Kapitalist», Charles Coburn, Piper Laurie. Barvni film.
Azzurro. 16.00: «Sem se zbudila gospa», L. Young, J. Cotten.
Belvedere. 16.00: «Mehikanec», T. Allyson, R. Montalban.
Marconi. 16.00: «Devištvo», Eleono Rossi Drago, Leonardo Cortese, Franca Marzi.
Novo cine. 16.00: «In sedaj kdo bo poljubil?», June Haver, Mark Stevens. Barvni film.
Odeon. 16.00: «Prepovedana želja», Madeleine Lebeau, Henri Wilbert. Mladini izpod 16 let prepovedano.
Radio. 16.00: «Rojena včeraj», Judy Holiday, W. Holden, B. Crawford.

KINO NA PROSTEM

Gr Sv. Just. 21.00 «Ceri greha», Gino Cervi, Margaret Genske.
Arena dei fiori. 21.00: «Maršalova favoritka», M. Capmann.
Ponziana. 20.30: «Štiri dekleta v naskok», Tony Martin, Jane Leigh. Barvni film.
Paradiso. 20.30: «Ne reci mi zbogom», Maureen O'Hara.
Rojan. 20.30: «Igralka», Ava Gardner.

RADIO

ČETRTEK, 11. junija 1953

JUGOSLOVANSKE CONE TRSTA
254,6 m ali 178 kc

7.00 Poročila. 13.30 Poročila. 14.30 Po svetu okrog. 14.45 Rezka Koritnik in Sonja Hočevar pojeta z vaškim kvintetom. 17.30 Iz jugoslovanske operne zakladnice. 18.15 45' revijske glasbe. 19.00 Večerne vesti. 23.10 Glasba za lahko noč. 23.30 Zadnja poročila.

TRST II.
306.1 m ali 980 kc-sek

11.30 Lahki orkestri. 12.10 Za vsakega nekaj. 13.00 Ženski duet in harmonika. 13.20 Ljadov: Kikimora. 13.30 Melodije iz revij. 13.45 Mozart: Sonata v A-duru. 14.15 Slovenske ritmične popevke. 17.30 Plesna glasba. 18.15 Glasbeno predavanje. 18.45 Phil Spitalny in njen orkester. 19.00 Slovenščina za Slovence. 20.00 Pestra operna glasba. 20.40 Komorna glasba. 21.00 A. Lernet: «Španska komedija» — igrajo člani radijskega odra. 23.00 Chopinove poloneze in mazurke. 23.30 Polnočna glasba.

TRST I.

11.30 Kvintet Cesari. 13.25 Cirkuške neumnosti. 14.25 Melodije od včeraj. 17.30 Plesna glasba. 18.00 Turchi: Trio za flavto, klarinet in violo; Zafred: Kvintet za pihala. 23.30 Nočni harlem.

SLOVENIJA
327.1 m, 202.1 m, 212.4 m

12.00 Opoldanski koncert. 12.30 Poročila. 12.45 Zabavna glasba. 13.15 Mladi izvajalci pred mikrofonom. 14.00 Pol ure solistične glasbe. 14.40 Melodija George Gershwina. 15.15 Spored lahke in zabavne glasbe. 16.10 Popoldanski koncert. 17.10 Valčke in polke igrajo simfonični orkestri. 18.00 Borbene pesmi in koračnice. 18.40 Iz ustvarjanja mladih slovenskih skladateljev. 19.10 Zabavna glasba. 20.00 Zbori in solisti pojo slovenske narodne pesmi. 20.50 Domače aktualnosti. 21.00 Bachovi sinovi — glasbena oddaja s komentarjem. 22.00 Poročila.

ADRIA EXPRES
ADEX IZLETI

21. JUNIJA 1953
enodnevni izlet v
ŠKOCIJAN

21. in 22. junija 1953
dvodnevni izlet v
POREČ LJUBLJANO in na BLED

Vpisovanje do 12. junija pri «Adria-Express» Ul. F. Severo 5-b tel. 29243

Obveščamo izletnike, ki so se vpisali za Adex-izlet v PAZIN za dne 13. in 14. t. m., da se je izlet moral preložiti na 21. in 22. t. m. zaradi tehničnih ovir.

Izleti v SEZANO-STORJE in v VIPAVO-AJDOVŠČINO, določeni za odhod v nedeljo zjutraj, so preloženi na SOBOTO 13. t. m.

LEP USPEH NOVE PREMIERE SNG V KOPRU

MOLIÈRE: UČENE ŽENSKE

Staro gledališko pravilo ali vraža, ki pravi, da pomeni pomanjkljiva generalka uspešno premiero, je obdržalo tudi tokrat svoj prav. Igralci so pristopili k premieri očitno huje vznemirjeni kot po navadi — in so užgali takoj in takoj osvojili koprsko občinstvo, ki je spontano in inteligentno reagiralo že na prve duhovitosti nesmrtne Molierove komedije. In ta stik med odrom in občinstvom se je obdržal in se stopnjeval do konca predstave.

Kdo je Moliere, ve danes vsak Slovenec. «Skopuha», «Tartuffa» in «Namišljenega bolnika» smo doslej že gledali na odru našega SNG. «Učene ženske» so na prvi pogled samo ljubezniva, v resnici pa karakterološko izredno pronicljiva in včasih krepko začinjena satira na določeno modno razvado, ki se je bila očitno razpasla v nekaterih literarnih salonih v dobi Ludovika XIV. V teh salonih so vodile prvo besedo «učene» ženske, ki so slepo malikovale vse, kar je kakorkoli dišalo po učenosti, filozofiji in «visoki» poeziji, pa naj je bilo še tako zlagano in ponarejeno. Kajpada so take v resnici pomanjkljivo izobražene ženske postale kaj lahko plen zlaganih in napihnjenih literarnih »veličin«, ki so zlorabljale to žensko modno nečimrnost v svoje nečedne in sebične namene. Po vsej priliki se je Moliere v likih literata Trisotina in učenjaka Vadiusa znesel na nekatere svoje tekmece in modne literate, ki so zlasti med damskim svetom želi s svojimi napihnjenimi in »globokoumno« zlaganimi verzi in sentencami nezasluženi sloves. Da ni Moliere zajel s svojimi «Učenimi ženskami» samo enkraten pojav svoje dobe, marveč tipičen in ponavljajoč se splošno človeški pojav družbe, se nam je treba spomniti samo na nekatere sorodne pojave v času med obema vojnama tudi pri Slovencih; mislim namreč na tisto nepristno in modno afektirano »poduhovljenost«, ki so jo gojili določeni literarni in kulturni krogi in ki jo je neki naš nepristojni pisec takrat kar duhovito označil z izrazom »globokavzarstvo«.

Literat Trisotin je na področju literature nekako isto, kar je Tartuffe na področju morale: sladkobeseden sebičnež in koristolovec, ki izrablja idealistično naivnost, da ne rečen neumnost svoje okolice v svoje koristolovske namene. V salonu krasnoslovi »učenim« damam in uživa pri njih nezasluženi sloves, v resnici pa meri vse njegovo leporečje na doto, ki bi mu jo prinesla hčerka v učenost zatelebane gospodarice. Zgodba sama je nezapletena in tipična za komedijo dotične dobe, zato pa je tem bolj bogovski dialog, ki ga je Josip Vidmar imenitno z vsemi molierovskimi duhovitostmi vred ponašil.

Jože Cesar je ustvaril predstavi učinkovit okvir s preprosto in okusno sceno, ki je z majhnimi izpremembami omogočila hitro menjavanje prizorišča. Režiser Ljudevit Crnobori je dal komediji hiter in dovolj igriv potek in je pravilno interpretiral dialog in karakterje. Ni se spuščal pri karakterizaciji v prevelike potankosti, pač pa je ustvaril jasne tipe. Predstava je zbudila vtis lepe zaokroženosti in enotnosti.

Igra ansambla je bila dobro izravnana in je napravila vtis redke homogenosti. Moliere je mojster jasne in ostre tipizacije; zato je pri njem pravilen izbor interpretov še posebno važen. V tem pogledu je imel Crnobori v danih okoliščinah srečno roko.

Ema Starčeva je kot «učena» Filaminta dobro pogodila komedijski ton, ne da bi bila zašla v pretiravanje. Karakterizacija je bila dobro podana, morda bi se ji prileglo še nekaj ostrine in poantiranja molierovskih bistrih domislic na račun lastne «učenosti».

Filamintini hčeri Armando in Henrieto sta igrali Lelja Reharjeva in Stefka Drolčeva. Reharjeva je pokazala smisel za karakterizacijo, našla je v osnovi pravilen izraz za dekle, ki sama sebe slepi z neko «vzvišeno» filozofijo, manjkalo ji je morda nekaj tiste sugestivne sile, ki gledalca na mah osvoji. V bistvu je lik uspel.

V igralskem področju Stejke Drolčeve ni Henrieta nov odrski lik. Ustvarila ga je z mehkobo in prisrčnostjo v lepo in zaokroženo celoto.

Med liki, ki so po ostri in jasni tipizaciji izstopali, je bila Beliza Nade Gabrijelčičeve, psihološko točno pogodena in iznajdljiva v podrobnostih karakterizacije. Visoka šola, kako se precizna psihološka in karakterološka opažanja izražajo v umetniško prepričljivi igri in mimiki.

Kuharico Martino je temperamentno podala Zlata Rodoškova, ki se zadnje čase stalno razvija in napreduje v sproščenosti igre in besede.

Ostro tipiziran lik moškega, ki se v odločilnem trenutku prelevi iz «copate» v moža, je z lepimi karakternimi finesami podal Rado Nakrst kot Krizald.

Krizaldovega brata Arista je z ljubeznivim humorjem in s simpatično šegavostjo podal Modest Sancin, ki je našel svoji priznani karakterni igri tudi nekaj novih in prijetnih odtenkov.

Ljubimca Klitandra je z mladostno vero igral Stane Starešinič, ki pa je v nastopu s Tisotinom našel še nekaj psiholoških prijemov izražanja istočasne vljudne skromnosti in upravičene samozavesti, prijemov, ki so presenetili in ki kažejo, da se mladi igralec v svoji karakterizaciji poglablja.

Literata Trisotina, žrtve lastne lakomnosti in zlaganosti in Molierove strupene zbadljivosti, je igral Stane Raztresen s svojo priznano prizadevnostjo poglobiti se v karakterno problematične like. Možna bi bila še ostrejša tipizacija, vendar je v svoji imenitni maski in s svojo odrsko gibkostjo ustvaril lep in sprejemljiv lik. Imeniten je bil njegov nastop pri čitanju soneta in njegov prepir s tekmecem Vadiusom.

Učenjaka Vadiusa je podal Silvij Kobal z že kar lepo tipizacijo, s sproščenim in nonšalantnim nastopom (objemanje v salonu!) in je užgal zlasti v nastopu s tekmecem Trisotinom.

Ustrezne tipe so postavili Josip Fišer, ki je z dobro humorno domislico ilustriral služabnika Lepina, Anton Požar kot služabnik Julijan in Srečko Košir kot notar.

Uprizoritev je doživela v Kopru zasluženo odobravanje in priznanje. Koprsko občinstvo se je v zadnjih letih ne le discipliniralo, marveč je zraslo tudi v svoji zahtevnosti in senzibilnosti za odrsko umetnost. Zato je bil uspeh «Učenih žena» tem bolj prepričljiv.

VLADIMIR BARTOL

V NEDELJO BO GOSTOVALO V AVDITORIJU

MESTNO GLEDALIŠČE IZ LJUBLJANE

Prizor iz Pugetove komedije Srečni dnevi, s katero bo ljubljansko Mestno gledališče nastopilo v Avditoriju v nedeljo ob 16. in 21. uri. Opozarjamo zlasti tudi podeželje na popoldansko predstavo.

OB ZADNJIH PARLAMENTARNIH VOLITVAH V ITALIJI

DE GASPERI V VEDNO TESNEJŠEM OBJEMU VATIKANA IN NAJREAKCIONARNEJŠIH SIL

Končno, po skoraj dveh mesecih volilne kampanje in po neverjetnih naporih vsega aktivističnega kadra posameznih strank, je italijansko ljudstvo izreklo svoje mnenje glede notranje in zunanje politike De Gasperijevega bloka. V vladnem bloku so sicer štiri stranke, vendar pa nosi vso težo in odgovornost za uspehe in neuspehe v glavnem krščanska demokracija.

Kot vemo se je vladni blok komaj prebil v tako imenovano absolutno večino za senat, za parlament pa mu to ni uspelo. Krščanska demokracija je bila prepričana, da bo s svojim velikanskim aparatom uspela spraviti na svojo stran tudi toliko zaželeno absolutno večino, zato si je že vnaprej izsilila poseben volilni zakon, ki bi ji zagotovil absolutno oblast.

Napovedati, kaj se bo sedaj zgodilo, bi bilo preuranjeno in nas v tem članku niti ne zanima. Tu se bomo raje pomudili z novejšo zgodovino borbe italijanskih klerikalnih sil za oblast in z «doslednostjo» italijanske liberalne buržoazije, ki se je v strahu pred napredujočimi socialističnimi silami povezala s svojim nekdanjim nasprotnikom — klerikalizmom.

Danes je v Italiji najmočnejša stranka krščanska demokracija. Nekaj podobnega imamo v Zahodni Nemčiji, v Avstriji in drugod. To pa ni bilo vedno tako. Sicer je res, da so bili v preteklosti cerkveni krogi na oblasti, saj je nekoč imel celo sam papež svojo posežno državo in tudi stara Avstrija je bila tipična klerikalna država, vendar pa je prišlo tudi obdobje, ko je liberalno meščanstvo prevzelo državne vajeti v roke in se pognalo predvsem proti klerikalizmu in njegovemu mračnjaštvu.

Razvoj v Italiji pa je šel drugo pot.

Ker je Italija zasedla papeževo državo in s tem dokončno uničila cerkveno «posvetno oblast», je nastal med Vatikanom in italijansko državo spor, ki se je formalno zaključil šele s konkordatom leta 1929. Italijansko meščanstvo, ki je bilo na oblasti, je bilo v stalnem sporu s «klerikalnimi mračnjaki». Z druge strani pa je celo sam papež nastopil proti italijanski civilni upravi in izobčil iz katoliške cerkve tudi italijansko vladarsko družino.

Toda neprestana krepitev napednejših in predvsem socialističnih sil je te nasprotnike zbliževala. Strah pred novimi silami je bil močnejši od nasprotij, in staro liberalno meščanstvo se je zateklo po pomoč k svojim bivšim nasprotnikom in se z njimi tako rekoč zlilo v skupno politično silo.

Še pred dobrimi petinsedemdesetimi leti so bile razmere v Italiji povsem drugačne. Leta 1874. je Vatikan prepovedal katoličanom vmešavati se v politične probleme. To je za današnje pojme skoraj neverjetno, predvsem pa zato, ko vidimo danes, da je bil prav cerkveni aparat tista sila, na katero je De Gasperi računal. Ko pa je leta 1874 skupina italijanskih škofov prosila papeža Pija IX., da naj gredo katoličani na volitve, to se pravi, naj izvršijo svojo aktivno volilno pravico, ki so jo dolžni izvršiti vsi državljani brez razlike na versko pripadnost, je papež odgovoril, da velja za katoličane to, kar je povedal v svoji poslanici iz februarja leta 1868 in sicer da «ni primerno», da «non expedit». Ta njegova spomenica je temeljila na že omenjenem sporu med cerkvijo in državo. Po papeževem mnenju bi se s sodelovanjem na volitvah avtomatično pristalo na «oropanje cerkve», kar se nanaša na to, da je država odvzela cerkvi njeno «posvetno oblast». Ker pa je bila uradna cerkev še vedno proti zedinjenju Italije, bi ta politični akt — namreč udeležba na volitvah — hkrati priznal za pravilno tudi vso borbo za zedinjenje Italije. To zedinjenje pa je pomenilo dokončno ukinjenje «posvetne oblasti» cerkve, dokončen pristanek na zasedbo vatikanske države.

V svojem gnevu proti liberalnemu meščanstvu pa je šel papež še dalje. Vsi tisti verniki, ki so stopili v kakršno koli državno službo, so bili avtomatično izobčeni. Povsem razumljivo, da je ta papežev sklep imel le relativen uspeh, kajti z razvojem države in s stalno večjim poseganjem države v družbeno življenje, se je tudi njen aparat stalno večal in tudi verni katoličani so morali prevzemati državne službe.

Toda tudi cerkev je morala z duhom časa. Tega pa ni storila po lastni volji. K temu so jo prisilile razmere.

Naprednejše politične in družbene sile so se začele uveljavljati. Italijanske socialistične sile so se krepile, in katoliška cerkev je menjala taktiko. Policijski teror na Sardiniji je v septembru leta 1904 izzval splošno stavko v vsej Italiji. Liberalno meščanstvo je v trenutku pozabilo na to, da je cerkev tipičen predstavnik nazadnjaštva in da je ono «pobornik in predstavnik» svobode in napredka. Hkrati pa je tudi cerkev in ves njen klerikalizem uvidel, da ni več v nevarnosti samo meščanski kapital in njena industrija, ampak da bodo v kratkem v nevarnosti tudi njena veleposestva. In tako sta se prvič srečala predstavnik industrijskega in bančnega kapitala in predstavnik veleposestva.

Tedanji predsednik liberalne vlade Giolitti je v odgovor na splošno stavko razpustil parlament in razpisal nove volitve. In Vatikan, ki je pred tridesetimi leti prepovedal vernikom, da bi šli na volitve, je «svetoval» vsem katoličanom, naj gredo na volitve, da bi tako «revolucionarjem preprečili, da bi se polastili oblasti. «Vendar pa je ta svoj «nasvet» omejil. Cerkev je namreč rekla, naj gredo katoliki volit le tam, kjer je «nevarno». Menda ni potrebno razlagati, da je to le nekaka krinka, s katero naj bi se opravičilo stališče, ki ga je zavzela cerkev pred tridesetimi leti. Vsak namreč takoj opazi, da je pojem «nevarno» zelo raztegljiv. Tako se je cerkev v Italiji končno tudi uradno vpregla v politično življenje in «rimsko vprašanje», ki je toliko časa ločilo liberalno buržoazijo od Vatikana, je bilo s tem pomaknjeno ob stran. Skupni sovražnik — porajajoči se socializem — je obe buržoaziji združil.

Že na teh volitvah, torej leta 1904, so klerikalci postavili v nekaterih volilnih okrožjih svoje kandidate, od katerih so bili nekateri celo izvoljeni v parlament. Seveda, sedaj ni več veljal papežev dekret o izobčenju iz katoliške cerkve, in ti ljudje so postali pozneje središče in hrbtenica vseh poznejših italijanskih klerikalnih političnih strank.

Ko je tako katoliška cerkev s pomočjo svojih civilnih odtenkov stopila v politično borbo, je počasi iz leta v leto čedalje krepkeje asimilirala staro liberalno buržoazijo. To se je še izraziteje pokazalo v letih 1909 in 1913, ko je liberalno meščanstvo s tako imenovano «Gentilonijevo konvencijo» že uradno in odkrito poklicalo na pomoč klerikalce. Na vsak način bi bilo pretirano reči, da ni bilo v vsem tem času med staro liberalno stranko in novo klerikalno stranko nikoli sporov. Spori so se ponavljali in bili tako rekoč na dnevnem redu, vendar so bili ti spori le več ali manj družinski spori ko je šlo za to, kdo bo imel več oblasti. In ta simbioza med starimi liberalci in med klerikalci se je nadaljevala vse do fašizma.

Ko pa je italijansko liberalno meščanstvo uvidelo, da bi bil fašizem lahko dovolj krepko sredstvo za obdržanje oblasti, je svojemu dolgoletnemu zavezniku pokazalo hrbet in si zgradilo fašizem kot svoje najmočnejše in najvarnejše sredstvo za obdržanje oblasti.

V vsem tem dolgem razvoju pa je tudi cerkev spremenila svojo strukturo. Vatikan, in vsa njegova cerkev, je postal izrazit kapitalist. Veleposestvom, ki so mu ostala iz dobe, ko je bila cerkev neposredno na oblasti, je Vatikan pridružil še razna druga izrazito kapitalistična podjetja in danes predstavlja v celoti eno najmočnejših kapitalističnih podjetij v Italiji. Nič čudnega torej ni če sta se po padcu fašizma ponovno spojila dva sestavna dela enega in istega družbenega razreda. Revolucionarni pokreti v Italiji so leta 1945 predstavljali dejansko nevarnost, da pometejo s starim družbenim redom. Pred to nevarnostjo se je italijanska liberalna buržoazija, ki je v času fašizma obrnila klerikalcem hrbet, ponovno oklenila svojih starih zaveznikov, ki so bili zaradi svojih interesov, kakor tudi zaradi svoje velikanske organizacijske sposobnosti, edino jamstvo, da se bo obdržala na oblasti. In tako se simbioza med liberalnim meščanstvom in klerikalizmom nadaljuje. V Italiji sicer obstaja še danes liberalna stranka, vendar pa je ta le manj važna stranka, ki živi le iz nekake tradicije in zato žanje v političnem življenju le malo uspehov. To je tudi razumljivo, kajti krščanska demokracija je sama prevzela vse tiste elemente, ki so nekoč narekovali obstoj posebne stranke, ki bi naj čuvala in se borila za interese tega razreda.

KAKO SOVJETSKA ZVEZA PRIPRAVLJA «OSVOBODITEV» NEMČIJE

Nemška «korejska» vojska

«Člane ljudske policije je treba prepričati o ideološki potrebi ubijanja. Predvsem je treba odpraviti iluzijo, da Nemci ne morejo streljati drugih Nemcev»

Pri ustvarjenju vojske Vzhodne Nemčije so sovjetske in nemške kominformovske oblasti morale upoštevati nasprotovanje ogromne večine prebivalstva. Sovjeti so se lotili vprašanja potrpežljivo, načrtno, brezobzirno, ne da bi si delali skrbi z raznimi «buržujskimi» pomisleki. Izkušenj ki so si jih nabrali pri reševanju podobnih vprašanj v raznih deželah, imajo pač že dovolj.

Celo bedne življenjske razmere civilnega prebivalstva so spretno uporabili za rekrutiranje. Vojaške plače pač lahko dvignejo na poljubno višino na stroške prebivalstva, ki ne more protestirati. Je pa tudi nekaj tisočev fanatičnih stalinistov, ki prihajajo iz mladinskih organizacij in ki iskreno verujejo, da bodo lahko zedinili Nemčijo s sovjetsko pomočjo.

«Ideološka» vzgoja

Problem je v tem, kako ideološko vzgojiti in izoblikovati razpoložljivi človeški material, kako ga navaditi na disciplino, kako neusmiljeno iztrebiti vsako senco neodvisnosti, istočasno pa vcepiti vojaški duh. Namen verjetno ni samo ta, da se ustvari proti zunanjim in notranjim sovražnikom uporabljivo orožje, ampak da se iz vojske napravi tudi orodje za ustvarjanje poslušnih državljanov sovjetskega tipa.

Na Zahodu še vedno radi podcenjujejo važnost ideološke vzgoje v sovjetskih deželah, in često mislijo, da obstoji ta vzgoja v tem, da od časa do časa kak častnik v zadregi predava o sovjetskem komunizmu in podobnem ali da kak komično pretirani fanatik govori pred zaspanimi, navelicanimi in začudenimi poslušalci. Stvari so popolnoma drugačne. Iz urnika neke hitre brigade izhaja, da je bilo v enem mesecu od 185 ur službe posvečeno 37 ur «polit-kulturi», 12 ur sovjetski taktiki in le 40 ur vojaškim vajam samim.

Sovjetsko tolmačenje tekočih dogodkov vtepajo vojakom v glavo dan za dnem. V prostih urah se vsak dan vrši pogovor o časopisnih člankih. Enkrat na mesec je pismeni politični izpit, katerega izid odloča o napredovanju. Značilen splošni izpit za vse častnike je na primer imel sledeča vprašanja:

«1. Opišite vzroke sabotaž in delovanja angloameriških vohunov v Nemški demokratični republiki.

2. Opišite na podlagi leninistične teorije o imperializmu vzroke sedanje vojne nevarnosti.

3. Zakaj podpirajo ameriški imperialisti obnovo nemškega imperializma?

4. Ovrzite z zgodovinskim materializmom laž, da ima nemški narod po odstopu ozemlja vzhodno črte Odra-Neissa Poljski premalo 'življenjskega prostora'».

Priročniki za častnike «politkulture» vsebujejo med drugim sledeča navodila: «Ljudsko policijo je treba na podlagi konkretnih primerov vzgajati v strastnem sovraštvu proti imperialističnim vojnim hujskačem. Sovraštvo proti anglo-ameriškim imperialistom mora postati razlog obstoja ljudske policije. Treba prepričati vojake, da je dolžnost nemškega naroda v primeru vojne, da se bori proti sovražniku in pomaga sovjetski vojski pri obnovi miru».

Častniki «politkulture»

Glavni sovjetski nadzornik «polit-kulture», podpolkovnik Gylow, je pri razlaganju programa za leto 1952 izjavil, da *«je treba člane ljudske policije prepričati o ideološki potrebi ubijanja. Predvsem je treba odpraviti iluzijo, da Nemci ne morejo streljati na druge Nemce».*

Vsaka edinica, prav dol do čete, ima svojega častnika politkulture, katerega naloga je nadzirati politični pouk in istočasno nadzirati poveljnika edinice.

Sovjetski vpliv in nadzorovanje olajšuje dejstvo, da pripada 80 odst. vojakov vzhodnonemške vojske mladinskemu gibanju in da je 25 odst. vojakov aktivnih članov komunistične stranke, ki ima svojo lastno vojaško organizacijo. Ideološka vzgoja čet pa še ne zadošča; treba jih je še zavarovati pred okuženjem od zunaj. Tako držijo vojake izolirane v njihovih vojašnicah.

Civilno prebivalstvo Vzhodne Nemčije še lahko dopisuje s sorodniki in prijatelji v Zahodni Nemčiji, policiji so «nasvetovali», da naj opusti vsake stike z Zahodom; kasneje se je pa ta nasvet izpremenil v ukaz, ki velja prav tako za vojake kot njihove družine.

Glede na posebna psihološko-propagandna vprašanja vzhodnonemške vojske je zadržanje častnikov nadvse važno. Vzporedno z razvojem vojske so polagali vedno večjo važnost na ustanovitev zvestega in sposobnega častniškega zbora. Izprva so sprejeli skoraj vsakega bivšega nemškega častnika, ki se je sprijaznil s stalinistično frazeologijo. V letu 1951 so pa te častnike odslovili in jih zamenjali s častniki, ki so končali šole, katere so vodili ravno isti stari častniki. Vsako leto se vrne v Nemčijo 300 do 400 izbranih častnikov, ki so bili 12 mesecev na vojaški akademiji v Saratovu na Krimu. Konec leta 1951 je četrtina pripadnikov vzhodnonemških vojaških sil bila častnikov.

«Sovjetniki»

Ves trud osredotočajo na mladino, izgledi nadarjene mladine, ki je za napredovanje pripravljena zapisati se Sovjetom, nimajo primere. Plače so v primeri z drugimi poklici izredno visoke: poročnik ima 850.000 do 1 milijona lir na leto, polkovnik okoli 2 milijona. In je več polkovnikov, ki jim manjka še dosti do 30 let.

Ni treba poudarjati, da so Sovjeti podvzeli vse, da si zagotovijo popolno kontrolo nad novo vojsko. Vojsko nadzira v vsem njenem delu sovjetska agenturna stran. Sovjeti pa prav tako budno pazijo na to svojo agenturo. Za to skrbijo nemški častniki, tako imenovani «sovjetniki». Še pred kratkim le-teh ni bilo mnogo videti. Bilo jih je samo šest, ki so bili dodeljeni posameznim nastajajočim divizijam; nekateri so bili inštruktorji v šolah ali so pa poučevali pri stotnijah uporabo sovjetskega orožja. Vse to se je korenito izpremenilo, ko so preteklo jesen formirali prve tri divizije v vzhodni Nemčiji. Samo v teh divizijah je število «sovjetnikov» naraslo na več kot 300, ki so prevzeli tudi poveljniška mesta. Vsak nemški častnik teh divizij, prav dol do stotnije, ima zdaj ta sovjetski «privesek».

Od vsega začetka so poskrbeli za posebno nadzorstvo težkega orožja. Najbolj varno jamstvo je pa za Sovjete v tem, da lahko poljubno ustavijo dobavo municije, ki je vsa sovjetske izdelave.

Dezerterjev ne manjka

V zadnjih 4 letih je dezertiralo okoli 7.000 mož «ljudske policije» na zahod, polovica iz vojaških formacij, polovica iz redne policije. Nedavni porast pobegov je pripisati zelo slabim razmeram, v kateri so nagomilili 50.000 mož v zvezi s pospešenim ustanavljanjem «Heeresgruppe Nord». Za vse te je Zahodna Nemčija zapeljivo blizu.

Tveganje po dezerterje je vedno večje, vendar je še vedno zelo verjetno, da se v civilni obleki doseže vzhodni Berlin, od koder ni težko priti v zahodni del mesta. Proti tem pobegom se borijo oblasti sovjetskega področja na vse načine; kontrolirajo potnike vlakov pri prihodu v vzhodni Berlin, odvzemajo osebne civilne izkaznice članom oboroženih sil in prepovedujejo letem nošnjo civilne obleke. Ni pa dokazov, da bi izvajali represalije proti rodbinam pobeglih, razen v primeru dokazane udeležbe. To je verjetno pripisati dejstvu, da se rekrutiranje vrši še vedno več ali manj na prostovoljni podlagi in bi surov nastop škodoval prijavljanju.

Glede ciljev vzhodnonemške vojske je med njenimi člani razširjeno mnenje, da bo njihova naloga sprožiti novo «Korejo». To mnenje podpira tudi pouk v politkulturi, med katerim predavajo tudi o eventualnosti upora tako imenovanih zahodnonemških «patriotov» proti imperialističnim zatiralcem: o tem uporu pravijo, da ga bodo Američani skušali zatreti v krvi, da pa bodo vzhodnonemške sile priskočile na pomoč, pri čemer jim bodo nudile vso podporo sovjetske sile.

Sovjeti so nedvomno nekaj časa upali — in morda upajo še vedno — da bodo zahodnjaki tako naivni, da bodo sprejeli zedinjenje Nemčije pod sovjetskimi pogoji, pod katerimi bi nemški stalinisti s podporo vojske vzhodne cone kaj kmalu prevzeli kontrolo nad vso Nemčijo.

Trenutno bi lahko vzhodnonemška vojska samo začela novo evropsko «Korejo» ali pa zagospodovala v združeni Nemčiji, ki bi bila brez zaščite, ali pa varovala v primeru vojne komunikacijske zveze v Nemčiji ali v satelitskih deželah. Toda tudi ta položaj se lahko spremeni že v kakem letu.

V okviru kmetijskega obnovitvenega načrta britanske vlade so spremenili mnoge koče škotskih ovčjih pastirjev v sodobne domove s centralno kurjavo, plinom in električno razsvetljavo. Na sliki vidimo eno teh obnovljenih koč.

Kje naj stoji Kugyjev spomenik?

Vsa soška planinska in turistično - olepševalna društva naslavljamo na Planinsko zvezo Slovenije in vso slovensko — planinsko javnost tole odprto pismo:

Planinska zveza Slovenije bo v okviru letošnje proslave 60-letnice slovenskega planinstva, postavila spomenik dr. Juliju Kugyju.

Iz dnevnega časopisja smo izvedeli, da bo ta spomenik stal na «Supci» nad Trento, v bližini Vršiča.

V pojasnilo povemo: «Supca» je ploščad vrh nizkega, zleknjenega grebena, ki se vznad izvira Soče vleče proti Prisojniku. Od Vršiča je oddaljen pol ure hoda, oziroma 2 km. Od Trente, po vršiški cesti, ki vodi tik ob njej, pa 12 km. S svojimi 1400 m nadmorske višine je «Supca» samo dobrih 200 m nižja kot Vršič. 2 uri hoda ali pičlih 700 m višinske razlike pod njo je alpinetum «Julijana» v Trenti. Skoro 800 m višja «Supca» je za dve uri in pol hoda oddaljena od središča Trente — «Na Logu».

Z navedeno lokacijo se NE STRINJAMO.

Proti postavitvi spomenika na tem kraju ODLOČNO PROTESTIRAMO.

ZAHTEVAMO, naj komisija, sestoječa iz zastopnikov Planinske zveze Slovenije, Turistične zveze Slovenije, Zavoda za spomeniško varstvo LRS, planinskih društev Bovec, Nova Gorica, Idrija in Tolmin in komisija za določanje ožjih lokacij pri OLO Tolmin, določi primerno lokacijo za ta SPOMENIK, ki more in MORA BITI POSTAVLJEN EDINOLE V TRENTI, ne pa nad njo, v bližini Vršiča.

Predlagamo, naj se Kugyju postavi spomenik v alpinetumu «Julijana» v Trenti.

Slovensko planinsko javnost pa prosimo, da o tej zadevi javno spregovori.

(Sledijo podpisi predsednikov in tajnikov planinskih in turistično-olepševalnih društev iz Tolmina, Mosta na Soči, Cerkna, Idrije in Bovca).

Mednarodno zborovanje gradbenikov v Londonu

Od 12. do 17. julija bo v Londonu VI. glavna skupščina mednarodne zveze gradbenikov in civilnih inženirjev, ki jo organizira britanska zveza civilnih inženirjev v sodelovanju z britansko zvezo delavcev stavbne stroke.

Računajo, da se bo otvoritvenega zborovanja, ki bo v institutu britanskih arhitektov in na katerem bo glavni govornik britanski minister za javna dela, David Eccles, udeležilo kakih 200 zastopnikov iz tujine. Na zaključnem banketu, ki bo v Dorchester Hotelu, pa bo govoril britanski minister za delo, sir Walter Monkton.

Po otvoritvi se bo skupščina razdelila v razne oddelke, ki bodo proučevali določena vprašanja, med katerimi bodo tudi plače in načrti za spodbujanje delavcev gradnja glavnih medevropskih cest, produktivnost v industriji ter razna gospodarska vprašanja kot mednarodne pogodbe in vpliv velikih gradbenih načrtov na narodno gospodarstvo.

SPOPAD DVEH VOJSKA

Boji Gregorčičeve brigade v luči italijanskih poročil

Ko je padla noč so se oddelki razporedili v zaporo vse gozdne cone, da bi upornikom preprečili možnost pobega, in so tam prenočili.

Ob zori 11. maja smo podvzeli podrobno čistko, pri kateri smo našli še druga trupla padlih upornikov, municijo in različen material. Čistka se je končala proti poldnevu.

Sovražne izgube: 12 mrtvih, ki smo jih našli in pokopali na mestu, med njimi je poveljnik voda. (Opomba — urad za javno varnost Podbrdo (12. 5. 1943. št. 01004), ki je drugače dobro obveščen, poroča «7 mrtvih upornikov smo našli». Tako imamo v enem od brzojavov, omenjenih zgoraj 16 mrtvih, v poročilu generala Danionija 12, tukaj pa 7. Taka so italijanska poročila.).

Številni ranjeni, od teh je bil kasneje eden ujet, in sicer neki Feliks Polliani — Gortan iz Idrije, letnika 1924 (najbrž Srečko Poljanec — opomba).

Ker so se v hiši neke Marije Rutter, Kamenca našli krvavi madeži, je ta bila aretirana in izročena kraljevim karabinjerjem.»

V toliko dobeseden prevod poročila generala Danionija. Hvalisanje, da so Gregorčičevo brigado 10. maja razbili v majhne skupine, ker so bili poraženi, je pač lepa laž. Brigada se je v celoti izvila iz ostrega boja, saj je kmalu nato nadaljevala pohod v Beneško Slovenijo. Že to govori proti njenemu rabitju. Zapora ozemlja po italijanskih četah v noči od 10. na 11. maj in čistka 11. maja je bila brezuspešna; tega Danioni ne pove odkrito, je pa razvidno iz njegovega poročila, saj razen enega ranjenca niso zajeli niti enega naših borcev. Tudi to dejstvo pobija njegovo trditev o razbitju brigade v majhne skupine.

V nadaljnjem podaja poveljnik graničarjev svoje pripombe. Predvsem hvali junaštvo v «ostrih, trdih borbah.» Pohvali zlasti 648. in 408. stotnijo zaradi zavzetja Hlevnika in udarno graničarsko, ki je stalno sledila sovražniku. Njegova hvala, povejmo odkrito, je pohvala tudi naših borcev. Za tem govori o partizanski taktiki. Dobesedno pravi sledeče; «Zagrizen odpor proti našim oddelkom. Dobro so založeni z municijo, posedujejo in uporabljajo puškomitraljeze, strojnice in avtomatične puške. Iz vsega tega sledi: 1. vrnili so se na nacionalno ozemlje (staro Italijo — opomba prevajalca) uporniki, mobilizirani v zadnjih mesecih, ki so v prvem obdobju odšli na bivše jugoslovansko ozemlje, da se izvežbajo. (To ne drži popolnoma — opomba).

2. Navzočnost številnih elementov iz bivše Jugoslavije, ki se bijejo s taktiko in zagrizenostjo, ki je značilna.

3. Možnost za sovražnika, da si oskrbi večje množine orožja in municije (General Danioni bi lahko povedal, da so naši borci trgali njegovim vojakom orožje in municijo iz rok — opomba.)

4. Nov kriterij pri podvigih uporniških čet je v tem, kakor se zdi, da nimajo več samo naloge, da nadlegujejo naše oddelke, marveč da streme za tem, da se spuste v prave bojne akcije. Ta kriterij dopušča možnost obširnejših, pogostejših napadalnih akcij proti našim, zlasti osamljenim posadkam.» — Italijanski general je v teh besedah kar dobro pogodil naloge naših brigad. V zvezi s tem je podal navodilo, kako prilagoditi italijansko taktiko naši. Ta taktika je obstajala v tem: Ne več akcij posameznih oddelkov, stotnije, ali celo manjšega oddelka, potrebne so akcije mas, ki lahko manevrirajo in v mraku zapro ozemlje «brez presledka med možem in možem,» vse ozemlje, kjer se je sovražnik upiral. — Vsak naš borec bi na to odgovoril: «Če se ti bomo le pustili.»

Danioni je glede na svojo trditev postavil zahtevo, da je treba razpolagati z manevrsko maso, zadostnimi kamioni, ki ne sme poseči takoj v boj, marveč se prevrže tja, kjer je «največji odpor, ali kjer se predvideva možen sovražni umik».

«Poskrbeti je treba za metalce ognja, topove in zlasti za metalce min..., to je uspešno orožje». Poskrbeti je treba, da ima vsaka stotnija in celo oddelek, ki je več ali manj oddvojen, svojega zdravnika. — Strah, trepet in skrb so bili precej močni. Pripomnimo tu, da je poleg metalcev min že 10. maja uporabil tudi metalce ognja, česar v svojem poročilu ni povedal, katerih učinek so pa preizkusili ne samo naši padli in ranjeni borci, marveč tudi njegovi vojaki, ki so prišli po nerodnosti v območje lastnega ognja.

Priloga, ki našteva zaplenjeno orožje, postavlja v precej čudno luč poročilo generala Danionija, ki kar na dveh mestih govori o zaplenjenem orožju in različnem materialu, ta nam namreč pove, da so zaplenili sledeče orožje: puškomitraljez Breda, 7 pušk (ena tip 91, 5 Steyer, ena mavzerica), dve pištoli, 6 kg razstreliva, eno ročno bombo in približno 100 nabojev. Zelo beden plen za italijansko hvalisanje, plen naših padlih, pa niti ne ranjenih.

Konča z naštevanjem zaplenjene živine v Kamenci — najbrž pri Rutarjevi (in ne Rutter, kot piše): vol, dve kravi, teliček ovca, prašič.

Za nas nastane zanimivo, a težko vprašanje o italijanskih silah in njih številni moči. Iz poročila generala Danionija bo težko ugotoviti sile, ki so se *neposredno* udeležile boja na Kovačičevi planini, ker sam izrečno pravi, da je «bojni hrup» privabil oddelke, ki so operirali v bližini; od teh pa imenuje na tem mestu le 648. stotnijo. V nadaljnjem njegovem poročilu se pojavi stotnija «Guastatori», ali to najbrž niso bili edini oddelki.

Poveljstvo GAF, ki je po nalogu teritorialne obrambe Videm vodilo akcije proti partizanom, je razpolagalo s svojimi četami in še z močno manevrsko enoto III. pokretno alpinsko brigado (III brigata alpina di marcia), ki je po moči moštva dosegla italijanske divizije in je imela svoje poveljstvo v Tolminu. Ker nam arhiv italijanskih vojaških enot v Primorju ni dostopen, sem poizkušal ugotoviti moč III. alpinske brigade iz dopisov, ki so jih vojaška poveljstva poslala bodisi kvesturi v Gorici in prefekturi, bodisi XI. armadnemu zboru. Iz številnih italijanskih dokumentov sem ugotovil, da je šlo za enoto, ki je bila v nastajanju, tu se je formirala. Leta 1942 je štela najbrž le en polk (103 Julia).

IVO JUVANCIČ

(Nadaljevanje sledi)

TRST, četrtek 11. junija 1953

VREME Vremenska napoved za danes: napoveduje spremenljivo oblačno vreme s krajevnimi razjasnitvami. Temperatura se bo nekoliko dvignila. Včerajšnja najvišja temperatura v Trstu je bila 20,2 stopinji; najnižja 16,2 stopinji.

PRIMORSKI DNEVNIK

RADIO Opozarjamo vas na sledeče oddaje **Jug. cone Trsta.:** 14.45 Rezika Koritnik in Sonja Hočevar pojeta z vaškim kvintetom. — **Trst II.:** 19.00 Slovenščina za Slovence. — **Trst I.: 11.30** Kvintet Cesari. — **Slovenija:** 13.15 Mladi izvajalci pred mikrofonom.

DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI

O VOLILNIH IZIDIH NA GORIŠKEM

Uradne številke o belih glasovnicah še niso znane - Veliko število uničenih glasovnic - Porast demokristjanov in kominformistov

Kljub vztrajnim zahtevam in prošnjam našega goriškega dopisnika pri pristojnih uradih na prefekturi, da sporočijo popolne uradne podatke o izidu volitev v goriški pokrajini, teh podatkov do včeraj nismo mogli dobiti. Rečeno je bilo, naj čakamo, ker da jih število belih glasovnic ne zanima in da nam ga bodo sporočili čez nekaj dni. Zato navajamo le tiste nepopolne podatke, do katerih smo prišli po neuradni poti.

V občini Gorica je bilo po teh podatkih oddanih za poslansko zbornico 1.558 belih glasovnic, v občini Doberdob 234, v občini Števerjan 252, v občini Sovodnje 440, Krmin 135, Dolenje 50, Gradiška 41, Ronke 184, Zagraj 57 in Tržič 297. Po teh neuradnih podatkih je bilo torej v vsej goriški pokrajini, t. j. v občinah s slovenskimi volivci, oddanih za poslansko zbornico skupno 3.248 belih glasovnic. (Zaradi primerjave navajamo, da je bilo za obe slovenski listi na pokrajinskih volitvah 10. junija 1951 oddanih 5.242 glasov, in sicer DFS 2.775, SDZ 2.467).

Kljub netočnim podatkom pa iz teh podatkov lahko ugotovimo, da je agitacija proti belim glasovnicam za krščansko demokracijo, ki jo je vršilo duhovništvo po ukazu janičarskega goriškega nadškofa Ambrosija, bila v toliki meri uspešna, da je precejšnje število glasov (okrog 700) v treh slovenskih občinah šlo DC, med katerimi pa niso seveda samo glasovi slovenskih zapeljanih volivcev, temveč tudi glasovi pripadnikov obmejnih italijanskih večinoma uniformiranih funkcionarjev. Isti pojav lahko ugotovimo tudi v goriški občini sami. V omenjenih štirih občinah so nekaj glasov pridobili na račun DFS in SDZ tudi kominformisti, čemur je verjetno kriva pomanjkljiva agitacija za bele glasovnice, pa tudi razpoloženje mnogih slovenskih volivcev, ki so smatrali oddajo bele glasovnice za odpoved volilni pravici, ki pa so oddali glas tistemu, ki je pač razen slovenskih strank vabil volivce v slovenskem jeziku. Marsikakšen slovenski glas pa je bil oddan tudi za socialistične in njim sorodne stranke.

Rezultati za goriško pokrajino po posameznih strankah so naslednji: volivcev 88.613, veljavnih glasov 88.097, krščanska demokracija 39.901, (10. junija 1951 35.725) KPI 19.890 PSI 6921 (KPI in PSI leta 1951 sta imeli 21.896), MSI 6435 (6946), PSDI 5094. PRI 1.000 (PSDI in PRI leta 1951 — 6561), PLI 1090, monarhisti 1937, Unione popolare 628, Dem. naz. 201.

V goriški občini so si posamezne stranke razdelile glasove takole: kominformisti 2369, MSI 3507, PSI 1023, PLI 529, PRI 334, Autonom. socialisti 245, PSDI 1977, DC 13.347, monarhisti 1142, All. Dem. Nazionale 72.

Kot rečeno — bomo podatke o posameznih občinah objavili, ko prejmemo od pristojnih uradov uradne podatke.

Iz gornjih rezultatov se na prvi pogled lahko ugotovi, da je krščanska demokracija v goriški pokrajini pridobila čez 4.000 glasov, kar pač pomeni, da se je janičarski nadškof izkazal za sposobnega izvrševalca vatikanskih ukazov, ki se tudi teroriziranja svojih duhovnikov ne izogiba. Dalje je takoj razvidna tudi izguba glasov De Gasperijevih satelitov, ki so tudi v državnem merilu po nedeljskih volitvah prišli med popolnoma nepomembne male stranke. Dalje je zanimivo dejstvo, da novofašistična stranka ni pridobila novih glasov, temveč jih je celo nekaj sto izgubila, čeprav je upala spričo svojega hujskanja proti Jugoslaviji v tej obmejni pokrajini doseči znaten porast. Zdi se, da so se namesto njih uveljavili monarhisti, ki so dobili skoro 2.000 glasov. Kominformistične stranke so pridobile predvsem z glasovi oddanimi Nennijevi PSI, ki je letos prvič samostojno nastopila in dobila skoro 7.000 glasov, od katerih največ med delavstvom v Tržiču, za katere pa je znano, da že dolgo zahtevajo, naj se vodstvo PSI osamosvoji od Togliattijevega moskovskega podložništva, zlasti v odnosu do Jugoslavije.

Glede velikega števila neveljavnih glasovnic pa smo zvedeli, da so številni slovenski volivci iz bojazni, da se v precejšnji zmedi, ki je nastala spričo predvidevanega poraza vladne koalicije, njihovih glasovnic ne bi kdo poslužil, svoje glasovnice nalašč oddali kot neveljavne, saj je bilo neveljavnih glasovnic v goriški občini pri volitvah za poslansko zbornico 421.

Lahko trdimo: če ne bi bilo izdajstva klerikalcev, bi bili Slovenci z belimi glasovnicami v goriški pokrajini na tretjem mestu, kar bi vsekakor pomenilo trdno afirmacijo Slovencev na Goriškem. Toda Demokratična fronta Slovencev bo kljub podlemu izdajstvu klerikalcev in njihovega glasila, kljub podlemu rovarjenju po ukazih iz Vatikana nadaljevala borbo za narodne in socialne pravice Slovencev v Italiji. Iz rezultatov nedeljskih volitev so Slovenci ugotovili, kdo je pravi borec za ljudske pravice in kdo jih izdaja.

POPRAVEK

Naslov nad včerajšnjo razpredelnico je bil zgrešen. Podatki v razpredelnici se niso nanašali na volitve v poslansko zbornico, **ampak na volitve v senat.**

Goriško županstvo sporoča, da bo zaradi popravila ceste v Ul. Romana v Ločniku ta cesta zaprta za promet od 11. t. m. in do tedaj, ko bodo dela končala. Trajala bodo približno 20. dni.

V tem času je za promet ugodna Ul. Aristide Sartorio.

PROGRAM „PRAZNIKA ČEŠENJ" v Števerjanu:

v NEDELJO 14. t. m.

Ob 16. uri šaljive tekme:

1. nagradni turnir v namiznem tenisu; 2. tek v vrečah; 3. razbijanje loncev; 4. vlečenje vrvi v skupinah po pet mož; 5. tek z jajci.

Ob 18. uri začetek kulturnega programa. Nastopila bo godba na pihala iz Doberdoba s pestrim programom klasične in lahke glasbe. Med odmorom bodo goriški srednješolci igrali veselo enodejanko Chervantesa «DVA JEZICNEZA».

Ob 20. uri JAVNI PLES.

Ves program bo na dvorišču barona Formentinija v Steverjanu. Preskrbljeno bo za dobro briško kapljico, prigrizek in pa seveda za češnje, sočni sad slovenskih Brd. Urejena bo tudi shramba za kolesa in motorna vozila. O prevozu bo javljeno kasneje.

Poskus samomora zaradi razočaranja v ljubezni?

23-letna Ana Grandi iz Gorice, Ul don Bosco 23, je v torek zvečer zaužila polno škatlico uspavajočih sredstev. Do tega so jo pripravila razočaranja v ljubezni. Takoj ko je tablete zaužila, so nastopile hude bolečine, da se je onesvetila. Prihiteli so ji na pomoč starši, ki so takoj poskrbeli, da je prišel rešilni avto Zelenega križa, ki je odpeljal Grandijevo v bolnico pri Rdeči hiši. Tu so ji nudili pomoč, tako da je že izven nevarnosti. V bolnici bo ostala še nekaj dni.

Prometna nesreča brez hujših posledic

V torek zvečer okrog 8. ure, je na Korzu Italia v bližini Ul. Rossini avto «Ardea» GO 5885, katerega je vozil 29-letni Marij Glessi, iz Gorice Ul. Giustiniani 45, zašel s poti in trčil v neki kol. Glessi je iz južne postaje privozil po Korzu s precejšnjo brzino okoli 50 km na uro in zaradi tega ni mogel vozila takoj ustaviti, da bi dal prosto pot 55-letnemu kolesarju Jožefu Vouku iz Gorice, Ul. Angiolina 24, ki je privozil iz Ul. Rossini.

Da bi se izognil hujši nesreči, je Glessi zavozil v stran in tako zašel s poti ter trčil v kol. Njhče se ni poškodoval, le avto se je precej pokvaril. Na kraj nesreče je takoj prišla policija, ki je Glessiju naložila globo, ker je vozil prehitro.

Cirkus «Palmiri» pride tudi v Gorico

V bližnji bodočnosti bo prispel v Gorici znani cirkus «Palmiri», ki nastopa z uspehom v Trstu. V Gorici bo razpel svoj šotor na Trgu Cesare Battisti, kjer bo predvajal svoj zanimiv in privlačen program tri ali štiri dni.

Gospod Palmiri, preživeli član akrobatske družine, je zbral okrog sebe skupino trapecistov, plesalk in drugih igralcev, ki uživajo mednarodni sloves in ki bodo nudili goriškemu občinstvu mnogo zabave.

KINO

VERDI: 16.30, «Zapravljivec» J. Leigh, R. Lawford.
MODERNO: 17, «Griči hodijo» R. Scott, E. Raines.
KINO STANDREZ (na prostem): 21 «Maščevanje morskega razbojnika» M. Montez, G. Pierre.
CENTRALE: 17, «Poroka na presenečenje» J. Robers, D. Waine.
VITTORIA: 16.30, «Izbral sem ljubezen» R. Rascel.

DEŽURNA LEKARNA

Danes posluje ves dan in ponoči lekarna Alesani «Al Moro», Ul. Carducci 12. tel. 22-68.

OBČNI ZBOR ZVEZE INDUSTRIJCEV

Kriza tekstilne industrije zaradi nekonkurenčnosti

Na pokrajinski Zvezi industrijcev je bil v torek redni letni občni zbor goriških industrijcev. Prisotni so bili predstavniki večjih podjetij in pa številni lastniki srednjih in manjših podjetij.

Letno poročilo je podal predsednik Zveze Giuseppe Mocchiut, ki se je v svojem poročilo zadržal na delovanju urada Zveze industrijcev. Govoril je o upravnih postopkih Zveze v pokrajinskem merilu in o sindikalnih problemih, ki so jih sporočili tudi centralnim organom. Podrobnejše poročilo je dal perdvsem o tistih sektorjih industrije, ki imajo v goriški pokrajini največ težkoč in so najbolj pasivni. Tako je omenil krizo tekstilne industrije, v kateri se javljajo različni pogledi glede izvoza, predvsem glede neenakosti v možnostih konkurence med italijanskimi in tujimi tekstilnimi podjetji. Nadalje je govoril tudi o krizi metalmehaničnega sektorja, ki jo povzročajo stroški produkcije. Predsednik Mocchiut je obravnaval tudi polemiko, ki jo je povzročilo stališče Zveze industrijcev do uvoza mlečnih izdelkov iz Jugoslavije.

V delu poročila o prosti coni je bil po besedah predsednika zabeležen lep uspeh v trgovini z lesom, ki je prinesla zelo dobre rezultate. Za rešitev brezposelnosti je Zveza industrijcev mnenja, da ne zadostujejo razni ukrepi, polni omejitev. Potrebno je privabiti v pokrajino kapital, ki jo bo pomagal industrializirati. Niti namakanje kriminsko-gradiščanskega polja, za katero se je že izrekla Zveza industrijcev, ne bi omogočilo stalno zaposlitev nezaposlenih, vsekakor pa je potrebno čimprej pričeti z omenjenimi deli, če se hoče odstraniti težko ekonomsko stanje. Na koncu svojega poročila je predsednik poudaril večjo potrebo po svobodni iniciativi, ki bi zajamčila izgradnjo novih objektov in zaposlitev nove delovne sile. Pohvalil je tudi delovanje direktorja in ostalih uslužbencev Zveze industrijcev za Goriško.

Sledila je ponovna volitev vodstva. Za predsednika je bil zopet izbran Giuseppe Mocchiut, za podpredsednika pa Lupieri in Albrecht.

Papirnati bankovci izgubijo veljavo

Goriška prefektura ponovno poziva, da 30-6-1935 preneha legalni obtok sledečih papirnatih bankovcev:

1. bankovci «Bance d'Italia» po 50 in 100 lir (ostanejo v obtoku samo državni bankovci, ki imajo zadaj na levi strani napisamo: «L 24-12-1951 N. 1405»).

2. bankovci po 500 in 1.000 lir vseh vrst razen tistih, ki so stopili v obtok leta 1951, (majhne oblike, ki so bili izdani z ministrskim dekretom na levi strani sliko Cerere na levi strani sliko Cerera (bankovci po 500 lir); in ženski profil povzet iz skupine «Tre grazie» Botticellija (bankovci od 1.000 lir);

3. začasni vrednostni papirji «Bance d'Italia» od 5.000 lir in 10.000 lir.

Po 30.6.1953 lastniki zgoraj navedenih bankovcev jih lahko zamenjajo z izročitvijo podružnicam «Bance d'Italia» do dne 30.6.1954. Po tem dnevu bodo zgoraj navedeni bankovci naveljavni.

REPORTAŽA Z ONSTRAN MEJE

Po Čepovanskem dolu in po Banjški planoti

Kovači smo
in naša sila
skovala bo svobode ključ
in iskra svetla
spod kladiva
prižgala bo svobode luč.
(Sodobna lokovška.)

Čepovan se nam je prikupil, toda naši pogledi so se ozirali v višave, kažipoti so nam dajali smer: čez Vrata v dolino Idrijce, čez Kobolco proti Tribuši, čez Lokve v Trnovski gozd, čez Fovški Kal v Gorico... Zaželeli smo si lokovških kovačev in žebljarjev, pogledati v njih kovačnico, v njih snovanje. Iz mrkega Čepovanskega dola smo tiste tri kilometre kar v eni sapi pogoltnili in se dvignili na Lokovško — se reče v večjem merilu — na Banjško planoto.

Trije Lokovci

Smo na kraških tleh, a nas že pohladijo bukove in smrekove hoste. v logu se oglaša kukavica, kamnito obzorje se odpira tja do Volnika in Rojčevega vrha, hkrati pa nas obda tiha, dolga samota.

Lokovčani, kje ste? Visoki zvonik na skalnati goli rebri smo zagledali. Naselja pa se tiščijo v zatišjih, raztresena po Gornjem, Srednjem in Spodnjem Lokovcu: na Vrtačah, na Obrenovcu, na Stajah, v Novem mestu, Reziji, pri Kredarjih, Grosarjih, na Vršah, pri Kovaču, v Klancu, Seneviku, pri Bajtah, Spilenci, Podšpiku, Murovcu, Pečanu, pod Robom, na Prevalju, v gornji in spodnji Hudijužni... na 19 in pol kv. km raztegnjeni površini (okrog 10 km dolgi, 2 km široki), da rabimo cele tri ure, če hočemo obhoditi vso to katastralno občino, ki se je lani združila s čepovansko. Vsi tri je Lokovci, ki se eden drugega ne vidijo kakor na pr. Gornji, Srednji in Spodnji Log na Bovškem, imajo okrog 1000 prebivalcev v 220 hišah in bajtah. V treh osnovnih šolah v Gor. Lokovcu (skupaj s Kalom do 100 šolskih otrok 1 do 2 učni moči), v Srednjem (okrog 180 šolarjev, 1 učit.) se bistrijo mali Lokovčanči, ki jim ni daleč prihajati v dom učenosti. Srečali smo jih v gručah čedno opravljene in snažne. Lokavci imajo svojo župnijo iz leta 1800. Na snažnem pokopališču za cerkvijo počivajo mnogi partizanski borci.

Lokovčani so mali kmetje, njih čedne, sedaj povečini obnovljene domačije leže po samotah ob hostah, ob njih so redke njive med ogradami. S kakšno skrbjo jih negujejo: oče, sin pri «drevesu» (oralu), hči pri voličih, mati z jerbasom pri saditvi. Sadijo krompir, holandski, plavi, kamenca, vsa družina se je v znoju sklonila k materi zemlji, še voliča se sopeč pripogibata v oranico. Toda preskopa je lokovška zemlja, da bi mogla roditi dovolj živeža. Lokovčani zaorjejo samo spomladi, požanjejo v jeseni. Zdaj so vsi v polju, poleti ne kujejo. Imajo pa tri kmečke zadruge, ki jih družijo v skupnem prizadevanju po izboljšanju proizvodov (maslo, živinoreja, les) in v nabavi življenjskih potrebščin. Odlikuje se kovaška zadruga, jedro lokovškega rokodelstva.

Dasi ima vsakdanji kruh Lokovčanov trdo skorjo (fižol, krompir, rž. mleko) ni jim to življenje krivo, kovači so še, žebljarji kujejo ga v svetlih iskrah plačanega znoja. Poleg tega so stasite Lokavčanke še «klekalce» — čipkarice. Tudi drva za kurivo, les za industrijo (predvsem les starih lip) odprodajajo v dolino. V vsaki lokovški hiši imajo rokodelca, kovača ali žebljarja. Kovaške in čipkarske izdelke znesejo prodajat na vse bližnje in daljne sejme, zadruge pa razpošljajo blago po vsej državi. Če so v družini mnogoštevilni, se nekateri odpravijo drugam, v prejšnjih časih v Ameriko, v Belgijo. Lokovčanke kaj rade prihajajo v Brda na «žornado» — na dnino, vsaj dvakrat letno, ko češnje obirajo, v jeseni pa grozdje.

V Lokovčanih so zdravi pojmi, zemlja jih dela odporne, iznajdljive, izkustvo praktične, umne.

21. junija razstava psov v Ljudskem vrtu

V nedeljo 21. junija bo v občinskem vrtu 11. državna razstava psov. Že sedaj se predvideva večji uspeh kot pri prejšnjih sličnih razstavah. Na tem snidenju bo tudi precejšnje število avstrijskih psov boljše pasme.

Tako bo ta razstava dobila mednarodni značaj in zaradi tega se predvideva veliko zanimanja ter mnogo obiskovalcev.

Za organiziranje te zanimive manifestacije že deluje poseben odbor, ki bo vpeljal nekaj novosti, tako da se bo ta razstava razlikovala od vseh prejšnjih razstav, ki so bile v večjih mestih Italije.

Natečaj za podtajnika notranje uprave

Goriška prefektura sporoča, da so začeli sprejemati prošnje in dokumente za pripustitev k natečaju za 62 službenih mest za poskusnega podtajnika notranje uprave. Za prepustitev k natečaju je potrebna diploma v pravnih, političnih ali socialnih vedah.

Ta odlok je bil objavljen v št. 120 Uradnega lista od 27. maja t. l. Prošnje s predpisanimi listinami naj prizadeti vložijo na prefekturi, in navedejo svoje bivališče. Rok za vlaganje zapade 26. julija t. l.

Za vsa potrebna pojasnila naj prizadeti obrnejo na prefekturo.

ZADNJA POROČILA

Eisenhower za sodelovanje z zavezniškimi državami

V svojem govoru v Minneapolisu je predsednik ZDA zagovarjal tudi potrebo sodelovanja z Združenimi narodi ter pomoči Aziji in Evropi

WASHINGTON, 10. — Predsednik Eisenhower je danes z letalom odpotoval v Minneapolis v državi Minnesota. Od tam bo odpotoval v Severno in Južno Dakoto, v Mew Hampshire in v newyorška predmestja. V vseh teh krajih bo imel skupno pet govorov. Danes je govoril v Minneapolisu. Med drugim je izjavil, da ZDA, «čeprav so najmočnejša država na svetu, ne morejo odločati izključno na podlagi svojega stališča in tudi ne boriti se same na podlagi lastne izbire». Vztrajal je na tezi, da je potrebna na vseh kontinentih enotnost ZDA z vsemi njenimi zavezniki. «Pozabljamo — je dejal — da totalna borba terja totalno obrambo. Kot ni nobeno orožje tako nepotrebno in nobeno oporišče tako oddaljeno, da bi jih ignorirali, tako ni nobenega tako majhnega naroda, da bi ga morali pozabiti. Vsi smo spoznali, da morajo vsi svobodni narodi ostati združeni. Brez tega bi padli drug za drugim. Očitno pa je, da ta enotnost pomeni tudi določeno dozo kompromisa.»

Eisenhower je tudi odločno govoril za sodelovanje z OZN in je dejal: «Nobeden od nas ne more pozabiti, da niti svobodni svet in niti Združeni narodi ne predstavljajo in tudi ne morejo predstavljati enotne slike volje ali koncepcij ene same države.»

Zatem je Eisenhower izjavil, da vojaška in gospodarska sila Amerike predstavljata en sam činitelj in ju ni mogoče uresničiti ene v škodo druge. «Amerika in vse države, ki branijo svobodo v vseh delih sveta, so združene v svoji skupni stvari in v svojih skupnih potrebah in nobena ne more poskušati, da bi si sama zagotovila svojo varnost.»

Čeprav ni neposredno omenil pogajanj v Panmunjomu, je Eisenhower izjavil: «Razumemo potrebo po kompromisu, ki naj bo v skladu s temeljnimi načeli, ki veljajo v naši državi. Zato ne bi smeli biti presenečeni, da se ta norma uveljavlja tudi med državami, ki spadajo v obširno skupnost svobodnih narodov.»

Množica demonstrira pred glavnim stanom oboroženih sil OZN v Seulu na Koreji proti premirju. Vidi se tudi napis, ki pravi, da «bi pogajanja za premirje brez združitve obeh Korej gotovo privedla do ponovnega 25. junija» — pričetka korejske vojne.

ŠPORTNI DNEVNIK

Pred mednarodnim turnirjem ženskih reprezentanc v Beogradu

Turnirja, ki se bo začel v petek, se bodo udeležile reprezentance Avstrije, Belgije, Švice in Jugoslavije

BEOGRAD, 10. — V petek se bo začel v Beogradu mednarodni košarkarski turnir ženskih vrst, ki se ga bodo udeležile reprezentance Avstrije, Belgije, Italije, Švice in Jugoslavije. To je doslej največji turnir te vrste v Jugoslaviji in eden izmed največjih podobnih turnirjev v Evropi.

Svečana otvoritev bo v petek s tekmo Avstrija - Švica. Isti dan se bosta sestali še Italija in Belgija. Jugoslavija bo igrala v soboto s Švico, v nedeljo z Belgijo in Avstrijo, v ponedeljek pa z Italijo.

Kot poročajo iz Rima, bodo italijansko reprezentanco, ki jo spremljajo trener Garbosi, sodnik Baroni in zdravnik dr. Leotti, sestavljale naslednje igralke: Franca in Liliana Ronchetti, Sintoro, Cipriani, Serpellon, Caciolli, Tommasini, Bradamarte, Donda, Franchini, Neri in Zupancich. Trener Garbosi je izjavil, da upa v dober uspeh svojih varovank, poudaril pa je, da spadata med favorite predvsem Jugoslavija in Belgija.

Juventus - Roma 2:1

RIM, 10. — «Juventus» iz Sao Paula (Brazilija) je danes premagala «Romo» z 2:1 (0:1). Gledalcev je bilo približno 30.000. V brazilskem moštvu je igral med drugimi tudi slavni Zizinho, desna zveza brazilske državne reprezentance. Tudi v tej tekmi so Amerikanci gledali bolj na lepo igro kot na rezultat, ki bi lahko bil dokaj višji.

F.C. America - Torino 2:1

TURIN, 10. — V prijateljski tekmi je «F. C. America» iz Rio de Janeira premagal «Torino» z 2:1 (2:0). Tekmo je gledalo komaj 7000 gledalcev. Gole so dali Ferreira v 23. min. prvega polčasa (iz enajstmetrovke) in Wassis v 35. min. prvega polčasa za «F. C. America» ter Buhtz v 24. min. drugega polčasa za «Torino». Brazilijanci so pokazali dovršen nogomet, vendar so igrali bolj, da bi ugajali publiki, kot da bi dosegli čim višji rezultat.

«Torino» je na tej tekmi predstavil nove «nakupe» Biagiolija, Bertolonija in Marcorata. «Torino» ni izkoristil enajstmetrovke v 14. min. prvega polčasa. Maloštevilno občinstvo je navdušeno ploskalo virtuozni igri južnoameriških nogometašev, ki so ji pokazali, kaj se pravi visoka individualna tehnika.

RIM, 10. — V nedeljo 14. t. m. bo v Rimu na olimpijskem stadionu prijateljska tekma med domačim Laziom in milanskim Interjem.

Po Kueblerjevem sporočilu

ZUERICH, 10. — Včerajšnje Kueblerjevo sporočilo, da ne bo več nastopal na etapnih dirkah, je povzročilo precejšnje razburjenje v javnem mnenju in živahne reakcije v tisku. Danes je predsednik švicarske kolesarske zveze sporočil, da se bo odbor zveze sestal v soboto, da bi proučil nastali položaj. Obenem bo odbor sestavil švicarsko moštvo, ki bo nastopilo na «Tour de France». Predsednik Castellino je izrazil mnenje, da ima lahko švicarsko moštvo na «Touru» enega samega «leaderja» in da ta ne more biti drugi kot Koblet.

Gligorič bo igral na turnirju kandidatov

BEOGRAD, 10. — Po zadnjih vesteh je mednarodna šahovska zveza odobrila jugoslovanskemu šahovskemu prvaku velemojstru Gligoriču sodelovanje na turnirju kandidatov za svetovno prvenstvo, ki bo od 29. avgusta do 21. oktobra v Švici.

AMSTERDAM, 10. — Uradno so objavili seznam držav, ki bodo sodelovale na turnirju za «trofejo Italija», ki bo v avgustu v Nijmegenu na Holandskem. Turnir bo dejansko neuradno evropsko prvenstvo v waterpolu. Vabilo so sprejele Italija, Madžarska, Jugoslavija, Holandska (te štiri države je uradno določila evropska zveza za waterpolo), Belgija in Španija, ki bo nadomestila ZSSR, ker ta ni odgovorila na vabilo.

Kako so bili sprejeti jugoslov. košarkarji v Moskvi

Razlika med zadržanjem izbranega občinstva pri tekmah in sovjetske javnosti - Odnosi med sateliti - Veliko zanimanje za Jugoslovane

(Nadaljevanje in konec)

Videli smo tudi, kako pisano se gledajo med seboj satelitske dežele. Čehi so odkrito govorili o simpatijah do naše države ter dejali, da bi zelo radi prišli na naš Jadran. Celo iz «starejšega brata» so se norčevali, kadar koli se je ponudila priložnost to se pravi, kadar smo bili za trenutek sami. Ko smo igrali z Bolgari, pa se je zgodilo, da so Romuni odkrito navijali za nas, nas opozarjali na bolgarsko taktiko in prisrčno ploskali, ko smo zmagali.

Kam teže sateliti, se je najbolje videlo, ko smo šli nekoč na skupen izlet. Član romunskega moštva (imena je bolje če ne povem), je Lociju povedal, da so mu prepovedali, govoriti z nami. Neki Čeh pa je prosil Geca za naslov in se mu dolgo zahvaljeval za podarjene copate. Obljubil mu je, da mu bo uslugo povrnil, pri čemer pa se je opravičeval, ker mu ne bo mogel pisati. Drugi član romunskega moštva je Locija prosil, naj zbere zanj podpise vseh članov, da jih bo imel za spomin. Ko je Loci to storil in mu jih hotel dati, se je Romun prestrašeno obrnil stran in dal z očmi znak, da ju opazujejo. Teh nekaj malenkosti priča, koliko «bratske ljubezni» dejansko obstaja med njimi.

DARILA ZA VZHODNE REPREZENTANCE

Moštva držav vzhodne Evrope so neverjetno slabo opremljena. Prav nič se jim ni zdelo za malo, ko smo jim ponudili posamezne dele naše opreme. Več parov copat je šlo Čehom, čeprav imajo doma največjo tovarno obutve v Evropi, če ne na svetu. Tudi Romune smo osrečili z našimi copati. Francosko moštvo pa je Romunom podarilo popolno opremo za celo moštvo. Kot rečeno so jih ta darila napravila izredno srečne.

BOSJAKI IN SKRB ZA OTROKA

Vsi smo dobili vtis, da je Moskva eno, Sovjetska zveza pa nekaj povsem drugega. Po vsej Ukrajini vse do moskovskih predmestij, smo videli skrajno zaostalost in revščino. Vlaki in mesta so polna beračev. Med berači pa niso samo vojni invalidi, tudi zdravi, dela sposobni ljudje so med njimi. V Lwovu se nam je približala neka ženska. Po obleki je spoznala, da smo tujci. Ozrla se je naokoli in pogledala če jo kdo vidi. Nato nas je prosila miloščine. Dejala je da je pred kratkim prišla iz zapora. Morda je to bilo res, morda ne, dejstvo pa je, da jo je beda in lakota prisilila k beračenju. Toda to je samo en odlomek iz njihovega «socializma». Na železniški postaji v istem mestu je šel mimo našega kupeja majhen razcapanček. Zagledal nas je, ko smo jedli kekse. Oči so se mu razširile. Ko smo mu dali nekaj keksov, ni vedel, kaj naj stori. Zaplesal je kazačok in nam hotel poljubiti roke. Seveda mu tega nismo pustili, mnogim izmed nas pa se je pri tem zaiskrila v očeh solza.

UNIFORME IN ENAKOPRAVNOST ŽENA

Vsaj 90 odst. potnikov v našem vlaku je bilo oficirjev ali vojakov. Le te srečaš na vsakem koraku, ne glede na to, kje si. Vsi so rejeni, zdravi in dobre volje. Medtem pa, ko sede mladi in močni fantje v armadi vidiš, kako opravljajo ženske tudi najtežja dela. Večkrat smo videli po poti skupine žensk, ki so polagale železniške tračnice. Pa ne samo to.

«KUPITE DEKLETU ŠMINKO...!

V tovarni Zis zasluži kvalificiran delavec (v Zisu so izjemoma bolje plačani) okoli 300 rubljev mesečno. Razmerje rublja in dolarja je 1:4. Tobak slabe kakovosti stane okoli 4 rublje. Dnevnico smo imeli po 150 rubljev. Ko smo vprašali vodiča, kaj lahko za to kupimo, je odgovoril: Kaj neki, dekletu kupite šminko ali pa škarjice za nohte. Ni čudno torej, da so delavci skrajno slabo oblečeni. Tudi trgovine so slabo založene z blagom, v kolikor pa so, je blago slabe vrste in mnogo predrago za povprečnega delavca. Po Moskvi ne moreš hoditi, ne da bi opazil dolge vrste pred trgovinami, včasih tudi 40 metrov. In vendar luksuza ne manjka. Na cesti vidiš bogato oblečene ženske, v boljših trgovinah lahko kupiš najboljše dišave in ostale luksuzne predmete. Stanovali smo v najboljšem hotelu, ki ne zaostaja v ničemer, kar lahko vidiš na zahodu. Peljali so nas v kino, kjer smo videli tridimenzionalni film. V hotelskih sobah je televizija. Ogledali smo si «Bolšoj teatr», izredno bogat cirkus, jedilni kavijar, in vendar vse to ni moglo skriti prave slike Sovjetske zveze.

Kamor pogledaš, vidiš sliko Malenkova in gesla, gesla... Povsod prodajajo «socializem in blagostanje». Toda mi smo videli, da ljudje mislijo in po svoje presojajo položaj, ne glede na vso propagando.

ALJOSA FURLAN

Odgovorni urednik STANISLAV RENKO — UREDNIŠTVO: ULICA MONTECCHI št. 6 III. nad. — Telefon številka 93-808 in 94-638. — Poštni predal 502. — UPRAVA: ULICA SV. FRANCISKA št. 20 — Telefonska številka 73-38 — OGLASI: od 8. do 12.30 in od 15 - 18 — Tel. 73-38 — Cene oglasov: Za vsak mm višine v širini 1 stolpca trgovski 60, finančno upravni 100, osmrtnice 90 lir — Za FLRJ za vsak mm širine 1 stolpca za vse vrste oglasov po 25.- din. — Tiska Tiskarski zavod ZTT — Podružn. Gorica Ul. S. Pellico 1-II. Tel. 33-82 — Rokopisi se ne vračajo.

NAROČNINA: Cona A: mesečna 350, četrtletna 900, polletna 1700, celoletna 3200 lir. Fed. ljud. repub. Jugoslavija: Izvod 10, mesečno 210 din. Poštni tekoči račun za STO ZVU Založništvo tržaškega tiska Trst 11.5374 — Za Jugoslavijo: Agencija demokratičnega inozemskega tiska Ljubljana Trg revolucije 19 tel. 20-009 tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 606 - T - 892 — Izdaja Založništvo tržaškega tiska D. ZOZ. - Trst.